

Sreda, 8. maj 2002.
Svedok Avni Nebihu
Svedok Asman Tači
Svedok Dževahire Rahmani
Svedok Abdulah Salihu
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio sudu
Početak u 9.02 h

SUDIJA MEJ: Da. Molim svedoka da pročita svečanu zakletvu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestti.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Časni Sude, svedok će i dalje govoriti o događajima koji su se odigrali u opštini Uroševac (Feri-zaj), tako da je mapa Kosova na strani 12. Da li možete reći Sudu vaše puno ime?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Zovem se Avni Nebihu (Avni Nebihu) iz opštine Uroševac, selo Sojevo (Sojeve). Rođen sam 12. aprila 1956. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste Albanac i musliman?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da. Ja sam Albanac sa Kosova.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Čime se bavite?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Radim u transportu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Nebihu, da li su vas intervjuisali članovi Kancelarije Tužilaštva 2. maja 1999. godine i ponovo 20. novembra 2001. godine? Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I u to vreme dali ste im dve izjave. Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: 5. februara ove, 2002. godine, prisustvovali ste sastanku i pojavili se pred službenikom kojeg je imenovao sekretar ovog tribunala kada vam je pokazana kopija vaše izjave na albanskom jeziku. Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I vi ste tada pregledali te izjave?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, Tužilaštvo podnosi te dve izjave prema pravilu 92bis.

SUDIJA MEJ: Da.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti obeleženo kao dokazni predmet Tužilaštva broj 139.

TUŽILAC ROMANO: Siže svedokove izjave glasi: svedok je iz sela Sojevo u opštini Uroševac. On svedoči o tome da su se početkom vazдушnih napada NATO snaga 2. marta 1999. godine, srpske snage kretale duž glavnog puta i pucale u pravcu kuća u selu. Četiri do pet dana kasnije, srpska vojska stigla je u svedokovo selo i zauzela pozicije oko škole i džamije. Svedok je video četiri velika tenka, najmanje tri borbena vozila i veliki broj vojnika koji su nosili maslinastozelene uniforme. 30 minuta nakon njihovog dolaska, vojnici su počeli da pucaju u vazduh. Kasnije su im se pridružile paravojne snage i svedok veruje da su vojska i paravojska radili

zajedno. Dva dana nakon što su ušli u selo, vojnici su na silu počeli da izbacuju ljude iz kuća. Tri borbena vozila i pešadija došli su u svedokovu kuću. Svedok je počeo da seli svoju porodicu prema šumi, a pratila su ga borbena kola koja su stalno pucala u vazduh. Oko 400 seljana okupilo se u šumi. Vojnici su zapalili sve kuće, a seljani su u šumi bili okruženi paravojnim snagama koje su ih opljačkale i onda otišle. Većina seljana uputila se za Uroševac koristeći sporedne puteve. Svedok i njegova porodica ostali su u Uroševcu oko nedelju dana tokom kojih je vojska držala veoma čvrst obruč oko grada. Svedokov brat je došao u kuću u kojoj je svedok odseo jer su vojnici ušli u njegovu, bratovljevu kuću, pretukli sve, postrojili ih za streljanje i naterali ih da napuste kuću. Svedok je pokušao da se vrati u svoje selo, ali mu je rečeno da su njegov ujak i njegova žena ubijeni, i on je odlučio da se vrati u Uroševac. 12. aprila svedok i njegova porodica otišli su na železničku stanicu odakle su odvezeni u Đeneral Janković (Hani i Elezit). Kada su svedok i drugi izašli iz voza, srpska vojska i policija su bile prisutne. Oni su ih uputili da hodaju prugom za Makedoniju. To je sve, časni Sude. Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj prvoj izjavi, vi tvrdite da je u vašem selu bilo oko 200 kuća i da je u svakoj od tih kuća bilo po devet, deset osoba, kako ste rekli. Da li to znači da je broj stanovnika u vašem selu bio između hiljadu i osam stotina do dve hiljade ljudi? Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažite mi tačan datum kada ste napustili svoje selo zajedno sa ostalim seljanima.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Otišli smo iz sela 6. marta. Izvinjavam se, 6. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj drugoj izjavi, vi tvrdite da je iz sela Sojevo, tog dana kada ste napustili selo, da je zapravo oko 500 seljana otišlo zajedno sa vama. Da li je to tačno? Da li ste to rekli?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ne čujem dobro. Ne čujem prevod.

SUDIJA MEJ: Možemo li da proverimo?

SVEDOK NEBIHU: Sada čujem.

SUDIJA MEJ: Da li ste čuli poslednje pitanje?

SVEDOK NEBIHU: Da li ga, molim vas, sada možete ponoviti?

SUDIJA MEJ: Pitanje je glasilo, u vašoj izjavi vi kažete da ste selo napustili sa još oko 500 seljana i pitani ste da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe kažete da znate da je samo 11 seljana ostalo u selu kada ste vi otišli. Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja sam rekao da je 11 stanovnika ubijeno. Nisam rekao da je 11 ostalo u selu. Više ih je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ih je ostalo?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Niko nije ostao u selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niko nije ostao u selu? Pet stotina ljudi je otišlo zajedno sa vama. Malopre ste rekli da je broj stanovnika bio oko dve hiljade. A šta se desilo sa preostalih hiljadu i pet stotina seljana?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Nisam rekao hiljadu ili dve, ali sam rekao da smo grupa koja je ostavila komšije. Zajedno sa gostima bilo nas je oko pet stotina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali na početku rekli smo da je u selu bilo oko hiljadu i osam stotina, između hiljadu i osam stotina i dve hiljade ljudi. Ako je pet stotina otišlo u vašoj grupi, a niko nije ostao u selu, šta se desilo sa preostalih 1300 ili 1500 ljudi koji nedostaju?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: U mom kraju, bilo nas je oko 500 i redovna vojska nas je oterala iz naših kuća i mi smo morali da idemo. Oni su počeli da pale kuće. Mi smo bili udaljeni oko 500 metara. Zaustavili smo se malo dalje.

SUDIJA MEJ: Dozvolite da vas prekinem i da vidimo da nema neke zabune. Suština koja se pravi je da ste napustili selo sa oko 500 ljudi. Da li nam možete reći šta se dogodilo sa ostalima iz sela?

SVEDOK NEBIHU: Selo je raštrkano i ima nekoliko četvrti. Ja govorim o onome što se dogodilo u mojoj. Nemam informacije vezane za druge krajeve, ali vam mogu reći šta se dogodilo u mom.

SUDIJA ROBINSON: Da li je neko ostao u vašoj četvrti?

SVEDOK NEBIHU: Samo je dvoje ljudi ostalo. U drugim četvrtima koje su blizu bilo je još dvoje koji su ostali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sada možemo da utvrdimo šta se desilo sa preostalih 1500 seljana? Vi govorite o 11, govorite o pet, govorite o 500. Šta se desilo sa preostalih 1500? Broj stanovnika sela bio je između 1800 i 2000.

SUDIJA MEJ: Već je objasnio da govori samo o svom kraju. O tome može da svedoči. On kaže da ne može da svedoči o ostatku sela.

SUDIJA KVON: Dozvolite da razjasnim ovu stvar. Gospodine Nebihu, vi ste napisali u vašoj izjavi da u selu Sojevo ima oko 200 kuća. Koliko je kuća bilo u vašem kraju?

SVEDOK NEBIHU: Oko 30, 31, 32.

SUDIJA KVON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ponovo se ne slažu naše cifre, jer ako ima 30 kuća onda bi oko 300 ljudi moglo da pođe sa njim prema podacima koje je svedok pružio. Sada smo počeli da delimo selo prema četvrtima, bližim i daljim četvrtima.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi nismo delili selo, ali postoje takva sela, dele ih različite četvrti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Da li je tačno da kada ste davali prvu izjavu potvrdili ste da možete da svedočite samo o onome što se dogodilo vama ili o događajima kojima ste sami bili svedok? Da li je to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja ću svedočiti o onome kroz šta sam ja prošao i što sam video sopstvenim očima. To je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Zašto svedočite o Ekremu Etemiju (Ekrem Etemi) i Naseru Etemiju (Naser Etemi) i njihovom navodnom ranjavanju kada ranjavanje nikada niste videli i nikada niste videli ko ih je ranio i nikada niste videli gde su ranjeni?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi smo bili u selu. Oni su ubijeni na glavnom putu Gnjilane (Gjilan)–Uroševac. Vaše vojno vozilo ih je zaustavilo. Bilo je bele boje. Ljudi su bili obučeni u vojne uniforme i pitali su ih kako se zovu i onda su ih upucali pištoljem. Seljani koji su tamo bili sa njima uzeli su ih, tačnije odveli su ih njihovi prijatelji. Hteli su da ih odvedu u Makedoniju. Naser je uspeo da ode u Makedoniju. Drugi je bio vraćen, odveden je u Prištinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa malopre ste rekli da su bili ubijeni. U vašoj izjavi kažete da su bili ranjeni. Sada ponovo kažete da su bili ranjeni.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja sam rekao da su bili upucani a ne ubijeni. Nasera sam upoznao u Stankovcu (Stankoc) nakon što se oporavio od rana i svojim očima sam video metak koji su izvadili. Ali Ekrema više nikada nisam video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali znate gde je otišao, zar ne?
SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otišli su tog dana. Ekrem je odveden u prištinsku bolnicu, a drugi u Makedoniju. U vašoj prvoj izjavi, vi tvrdite da ste stajali ispred kuće kada su vojnici ušli u kuću vašeg brata. U vašoj drugoj izjavi vi tvrdite da ste bili u dvorištu i da ste zapravo gledali šta se dešava. Gde ste stajali?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Bili smo u dvorištu kada su ušli u kuću. Bila su to dva oficira. Rekli su mu: „Podignu ruke“. Mi smo bili tamo i gledali šta se dešava. Onda su otišli od njegove kuće moj brat i svi mi, svi smo otišli zajedno. Okupili smo se oko 500 metara od tog mesta. Onda smo odmah videli kako nam gore kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, vrtićemo se na to kasnije. Gde ste tada stajali?

SUDIJA MEJ: Rekao je da je bio u dvorištu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. U vašoj prvoj izjavi, na trećoj strani, peti pasus, vi i dalje tvrdite da kada ste videli šta se događa u okolnim kućama, ušli ste u svoju kuću i rekli porodici da morate da krenete. Da li je tačno da ste tako izjavili, da ste tako rekli?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, tako je to bilo. Vojnici su ušli u dvorište i rekli nam: „Šta čekate? Zašto ne idete?“. Mi smo ih pitali: „Gde idemo?“, a oni su rekli: „Zar očekujete da vam mi kažemo gde treba da idete?“. To je bilo sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da razjasnimo upravo ovo što ste sada rekli. Ja sam vam maločas postavio pitanje da ste u svojoj prvoj izjavi rekli da tvrdite da kad ste videli šta se događa u okolnim kućama ušli ste u svoju kuću i rekli porodici da morate da krenete. Je li to tako bilo? Dakle, kad ste videli, to tvrdite vi, kad ste videli šta se događa u okolnim kućama ušli ste u kuću i rekli porodici da morate da krenete. Je li to tako bilo?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Ne, ja to nisam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, pogledajte ovaj pasus. U sredini pretposlednjeg pasusa, pošto napred opisujete šta se događa i šta vam je brat rekao kad su ga pretresli i tako dalje. „U neposrednoj blizini moje kuće, bilo je šest drugih kuća. Oni su zatim otišli u drugu kuću, vojnici su izbacivali porodice iz njihovih kuća.“ Sad vam kažem ovo što tvrdite da niste rekli. „Kad sam video šta se događa odlučio sam da ne čekam. Ušao sam unutra i rekao sam porodici da moramo da odemo. Izveo sam porodicu iz kuće i krenuo sam prema šumi.“ Dakle, tu kažete kad ste videli šta se događa ušli ste u kuću i rekli porodici da treba da odete. To je ovo što vi tvrdite da niste rekli. A u drugoj izjavi vi kažete da su vojnici rekli, došli i rekli: „Šta čekate? Zašto ne odlazite iz vaših kuća?“. Šta je tačno? Jeste vi videli šta se događa pa ušli u kuću i rekli porodici da treba da odete, ili su vojnici došli pa vam rekli: „Šta čekate, idite“. Dve potpuno različite stvari govorite u te dve izjave.

SUDIJA MEJ: Neka svedok odgovori na to. Izvolite.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Kad sam video mog brata kako ga izvode iz kuće, video sam da su se dva oklopna vozila zaustavila ispred dvorišta. Onda je moj brat došao mojoj kući u pratnji vojnika i jedan oficir mi je rekao: „Zašto si zatvorio vrata?“ Ja nisam rekao ni reč, a on je rekao: „Odlazi, šta još čekaš?“. Tako je to bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete da objasnite razliku između ove dve vaše izjave?

SUDIJA MEJ: On je dao svoje objašnjenje. Ako vi želite da date neki komentar, možete, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U prvoj izjavi navodite da ste sa svojom porodicom izašli iz kuće i otišli u šumu, a u svojoj dru-

goj izjavi vi navodite da su vas vodili vojnici koji su vam naredili da odete i da su vas odveli u Poljane gde se nalazila grupa pripadnika paravojnih snaga. Šta je tačno, ono što ste rekli u prvoj izjavi ili u ovoj drugoj izjavi?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Nas je redovna vojska isterala iz kuća i dok su se meštani okupljali, oni su nas pratili transporterima, nekih 500 metara odatle, a onda su zapalili naše kuće. Posle otprilike jedan sat došle su paravojne snage i mi smo još malo dalje otišli i odatle gledali kako gore naše kuće. Posle toga su nas podelili u dve grupe, žene i decu u jednu grupu, a muškarce u drugu grupu. Uzeli su nam naše dragocenosti, nakit, ogrlice, šta god su žene imale, znate i sami. Mi smo neke od njih poznavali i ja sam se obratio jednom od njih i on nam je rekao: „Nemoj da govoriš sa mnom na srpskom, govori sa mnom na albanskom zato što oni mogu da razumeju šta govoriš.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sad ću da vam postavim nekoliko pitanja, pošto ne možemo izgleda da se sporazumemo u vezi sa razlikama u vašim izjavama. Ja ću vam pročitati ono što se odnosi na iste događaje u prvoj i u drugoj izjavi pa ćete vi moći da mi onda odgovorite lakše, mislim da će vam tako biti lakše. Evo, na primer u prvoj izjavi kažete: „U noći kad je NATO prvi put počeo sa bombardovanjem, izašao sam zajedno sa drugim članovima porodice da to gledam. U poseti mi je tada takođe bilo dosta gostiju.“ Zamoljen sam da čitam sporije. „To je bilo 24. marta. Bilo je oko ponoći i mi smo bili u dvorištu. Čuo sam pucnje koji su dolazili iz pravca glavnog puta za Uroševac. Video sam svetleća zrna koja su pristizala iz tog pravca i izgledalo je kao da pucaju u pravcu kuća sa obe strane ulice i u vazduh. Nisam mogao da vidim ko puca.“ U drugoj izjavi kažete: „Kada je započelo bombardovanje NATO-a, srpske snage kretale su se glavnim putem i pucale su u pravcu kuća u mom selu. Jedan broj metaka pogodio je kuće mojih rođaka ali nije bilo žrtava.“ Dakle, u prvoj izjavi opisujete NATO bombardovanje i da vidite svetleća zrna koja idu u vazduh, i protivavionsku artiljeriju, doduše govorite i o tome da vam je izgledalo da se puca i u pravcu kuća. U drugoj izjavi

kažete da su se snage kretale glavnim putem i da su pucali u kuće i da je „jedan broj metaka pogodilo kuće mojih rođaka, ali nije bilo žrtava“. Šta je tačno od ovoga, da li ono što ste rekli u prvoj izjavi ili ovo u drugoj izjavi?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja tvrdim da su obe izjave iste. Nakon što je počelo bombardovanje NATO-a, oni su celu noć granatirali selo i tako je to bilo.

SUDIJA MEJ: Mislim da bi se možda pitanje moglo postaviti na sledeći način: u vašoj prvoj izjavi vi niste spomenuli da su meci pogodili kuću vašeg rođaka. Postoji li razlog zbog kojeg vi to niste spomenuli?

SVEDOK NEBIHU: Ja mislim da su me u prvoj izjavi pitali samo o danu kad smo otišli, dakle nakon 24.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pitaću vas sad za drugu razliku koja je, čini mi se, mnogo bitnija. U prvoj izjavi vi govorite o jednom od vojnika koga identifikujete kao Novicu Mijovića, koji vam je tu pomogao. Ali to nije poenta, niti je poenta u tome što ga u drugoj izjavi ne pominjete već evo pročitacu vam iz prve izjave sa četvrte strane vi kažete: „Još uvek smo živi zahvaljujući Novici. U tom trenutku bilo nas je oko 400 seljaka. Jedan od vojnika nam je rekao da treba da razdvojimo žene od muškaraca. Tada nam je Novica rekao na albanskom da ne razgovaramo sa njim na srpskom jer će razumeti o čemu razgovaramo. Rekao nam je da mu se obraćamo samo na albanskom. Rekli su nam da sednemo na zemlju u veoma sabijenoj grupi. Bilo je ukupno oko 30 do 40 vojnika.“ E sada je ovo moje pitanje, pročitao sam ceo pasus da bi bio jasan kontekst. Onda kažete: „Novica je razgovarao sa jednim od vojnika i ubedio ih je da se predomisle oko odvajanja žena i muškaraca.“ Tačka. „Bilo nam je dozvoljeno da ostanemo zajedno.“ To kažete u prvoj izjavi. Dakle, u prvoj izjavi uz objašnjenje ko vam je pomogao i objašnjavate da vas nisu razdvojili i vrlo jasno kažete da vam je dozvoljeno da ostanete zajedno. U drugoj izjavi, evo poslednji pasus na prvoj strani, stoji: „Kad su nas

pripadnici paravojsnih snaga opkolili i zaustavili bili smo blizu sela Grlica u šumi. Prvo što su rekli bilo, je žene i deca neka se odvoje od muškaraca". Onda dalje kažete: „Kada su nas razdvojili“, dakle, tu tvrdite da su vas razdvojili, „od žena su opljačkali novac i nakit i čak su od mog brata uzeli prsten. Vojnici su nas tu držali tamo 15 do 20 minuta pre nego što su otišli“ i tako dalje. „Nismo znali kuda da idemo. Čuli smo ...“, i tako dalje. Dakle, u prvoj izjavi tvrdite da vas nisu razdvojili i da su vas zahvaljujući tom čoveku koga pominjete, Srbinu Novici Mijoviću, ostavili zajedno, nisu vas odvajali, dozvoljeno je da ostanete zajedno. U drugoj kažete da su vas razdvojili i da su onda uzimali vaš nakit i pare. Poenta je, dakle, jesu vas razdvojili ili vas nisu razdvojili? Je li jasno da u prvoj kažete da vas nisu razdvojili, a u drugoj izjavi kažete da su vas razdvojili? Da li tu može da bude neke zabune o potpuno jasnom davanju dve potpuno različite izjave? Da li vam je jasno da ste zapravo dali dve potpuno različite izjave?

SUDIJA MEJ: Svedok mora dobiti kopije te dve izjave tako da može da vidi. Vi kažete da su različite. Prema tome, njemu treba dati kopije, tako da on može da vidi šta je u njima. Da li ima kopije? U redu. Neka mu sudski poslužitelj pomogne da pronađe. Prva izjava to sadrži na strani četiri u engleskoj verziji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste. Poslednja rečenica tog drugog pasusa glasi: „Dozvoljeno nam je da ostanemo zajedno. Oni su se predomislili oko odvajanja žena i muškaraca i dozvoljeno nam je da ostanemo zajedno.“ To piše. A isto tako u poslednjem pasusu na prvoj strani druge izjave kaže: „Kad su nas razdvojili...“.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Počnimo sa prvom izjavom. Gospođine Nebihu, možete li pronaći pasus koji počinje rečima: „Zahvaljujući Novici još smo živi“?

SUDIJA KVN: Mislim da je to na albanskom peta strana drugi pasus.

SVEDOK NEBIHU: Ne znam šta je on mislio, ali pomogao nam je onoliko koliko je mogao.

SUDIJA MEJ: Da

SVEDOK NEBIHU: I sve što sam rekao je da je nameravao da nam pomogne i da je učinio sve što je mogao da nam pomogne.

SUDIJA MEJ: Da. Pročitajte, molim vas, taj pasus i sledeći pasus koji počinje, „Trojica ili četvorica od tih vojnika otišli su do svake osobe u grupi i tražili naš novac. Takođe su uzeli i nakit od žena“. Da li možete pronaći ta dva pasusa? Samo ih pročitajte. Samo ih pročitajte u sebi, a zatim ćemo vam postaviti pitanja o drugoj izjavi. Jeste li pročitali ta dva pasusa?

SVEDOK NEBIHU: Da.

SUDIJA MEJ: A sada ćemo vam pokazati vašu drugu izjavu. Imate li pred sobom drugu izjavu? Dakle, prva stranica te izjave.

TUŽILAC ROMANO: To je treća strana, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Na trećoj strani verzije na albanskom. Molim vas da pronađete pasus koji počinje: „Kad nas je paravojska opkolila i zauzavila, bili smo u blizini sela Grlica u šumi“. Pročitajte taj pasus, molim vas.

SUDIJA KVON: To je prvi pasus na trećoj strani verzije vaše izjave na albanskom jeziku.

SUDIJA MEJ: Molim sudskog poslužitelja da izjavu da Optužbi i oni to mogu pronaći, ili možda sekretar može pomoći.

SVEDOK NEBIHU: Našao sam, našao sam.

SUDIJA MEJ: Pročitajte, molim vas, taj pasus. Iznesena je tvrdnja da u prvoj izjavi kažete da je Novica razgovarao sa jednim od voj-

nika i nagovorio ga da se predomisli o razdvajanju žena od muškaraca, i da vam je bilo dozvoljeno da ostanete zajedno. Nakon toga kažete da ste nakon toga opljačkani vi i žene. U drugoj izjavi stoji: „Njihove prve reči su bile da se žene i deca moraju razdvojiti od muškaraca. Kada su nas razdvojili žene su opljačkane.“ Dakle, poenta koja se ovde pravi je da u prvoj izjavi kažete da vam je bilo dozvoljeno da ostanete zajedno. U drugoj izjavi izgleda da stoji da ste bili razdvojeni.

SVEDOK NEBIHU: Da, rekao sam da su razdvojili muškarce od žena, da su opljačkali žene, da su im oteli nakit, da su zatim oteli prsten mog brata. Neko je rekao: „Daj to, jer bi to moglo biti problem za nas.“ Zatim smo pitali: „Kuda idemo sada? Kuda sada treba da idemo?“. On je rekao: „Idite u pravcu Uroševca.“ Nismo mogli u Skoplje jer smo išli peške. Zato smo otišli u Uroševac.

SUDIJA MEJ: Ne. Molim vas, usredsredite se na razdvajanje. Jeste li ostali razdvojeni muškarci od žena?

SVEDOK NEBIHU: Da, bili smo razdvojeni.

SUDIJA MEJ: Da li ste ostali razdvojeni ili ste se u jednom trenutku ponovo svi okupili?

SVEDOK NEBIHU: U jednom trenutku smo se ponovo svi okupili zajedno.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću. Molim sudskog poslužitelja da vrati izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li smo razjasnili ovo? Da li su vas razdvajali ili nisu?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Razdvojili su nas. Mislim da sam to sad već tri puta rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto ste onda u prvoj izjavi rekli da vas nisu razdvajali?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Nisam rekao da nas nisu razdvojili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste: „Dozvoljeno nam je da ostanemo zajedno“.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da ovo nije fer prema svedoku, imajući u vidu odgovor koji je dao predsedavajućem sudiji. Ovde se radi o redosledu. On je rekao da su ih prvo razdvojili, a da su se kasnije ponovo okupili. Ja mislim da u ovakvim slučajevima, kad postoji nepodudarnost, da jednom kad se pruži objašnjenje da je onda stvar gotova. Pretresno veće će onda odlučiti kakvu težinu valja pridodati svedočenju svedoka u svetlu te nepodudarnosti i objašnjenja koje je dato. Mislim da morate nastaviti dalje i ostaviti nama da utvrdimo koju ćemo težinu dati tom dokazu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako je to vaš posao, sve u redu. U prvoj izjavi vi kažete na istoj strani, samo jedan pasus dalje: „Tada su vojnici otišli, Novica nam je dozvolio da odemo do svojih vozila i traktora. Otišli smo odmah nakon toga i zajedno smo sporednim putevima krenuli prema Uroševcu.“ A u drugoj izjavi, na kraju istog ovog pasusa, gde ste rekli kako su vas razdvojili pa pljačkali, na kraju kažete da ste išli pešice, da je neka grupa imala vozila, a vi ste išli pešice. Rekli ste: „Ja sam išao pešice.“ Da li ste otišli svojim vozilima i traktorima? Jer kažete da ste otišli do svojih vozila i traktora, a onda ste zajedno otišli sporednim putevima u Uroševac, a u ovoj drugoj izjavi kažete da ste išli pešice? Šta je tačno od toga?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Istina je da ja lično nisam imao vozilo, ali neki drugi seljani su imali svoje traktore i prikolice pa su ih uzeli, a neki od nas su išli peške.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na kraju prve izjave, ne, počecu od druge. Vi kažete „toga jutra“, to je pred kraj druge izjave, jedan kratak pasus: „Tog jutra, na stanici nije bilo uniformisanih policajaca ukoliko policija nije bila u civilnoj odeći, ali je bilo kretanja vojske i policije blizu stanice. Na stanici nam niko nije govorio šta da radimo.“ To je ceo taj pasus. U poslednjem pasusu prve izjave vi kažete: „Rano ujutro smo svi otišli na železničku stanicu, na stanici je bilo puno ljudi, bilo je četiri vagona, niko nije tražio dokumenta ili karte. Bilo je dosta policajaca u uobičajenoj policijskoj uniformi. Nisu radili ništa ljudima koji su išli na železničku stanicu. Ukricali smo se na voz koji nas je odvezao do Đeneral Jankovića. Kad smo stigli tamo izašli smo iz voza, policija nas je zatim uputila da hodamo prugom do Makedonije. Ni u jednom trenutku nam nisu tražili dokumenta. Još uvek imamo svoja dokumenta.“ To je znači taj pasus. Moje pitanje, dakle u drugoj izjavi vi decidno tvrdite nije bilo uniformisanih policajaca. U prvoj izjavi kažete bilo je dosta policajaca u uobičajenoj policijskoj uniformi. Da li i to možete da objasnite, tu razliku?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Istina je da je bilo policajaca, mislim kad smo došli do voza. Ali, oni su bili na putu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to vaše objašnjenje ove dve različite izjave da nije bilo policije i da ih je bilo mnogo?

SUDIJA MEJ: On je objasnio da su policajci bili na vozu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tako ne piše u izjavama.

SUDIJA MEJ: Da, ali to je njegovo objašnjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, jasno. U prvoj izjavi tvrdite da kad ste se kretali ka šumi sa svojom porodicom, da vas je pratio jedan transporter iz koga je pucano u vazduh iznad vaših glava. Je li to tačno?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: To se dogodilo kad smo napustili naše kuće. Tada su oklopna vozila bila iza nas. Molim vas, nemojte da mešate selo sa gradom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ga ne mešam. Ja vam postavljam samo različita pitanja. Ovo pitanje je u vezi izjave gde tvrdite kad ste kretali ka šumi sa svojom porodicom da se to desilo.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Kad smo napustili kuće pratila su nas ta vozila sve dok nismo izašli iz sela. Zatim smo tamo stali spremni da se vratimo, a onda je došla paravojska, onda nam je pomogao Novica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Ja sam prešao na druga pitanja vezana za ovo što vas je znači oklopni transporter pratio. A u drugoj izjavi ne pominjete nikakav transporter. Vi u drugoj izjavi izjavljujete da kada su vas izbacivali iz kuća da je u selo stigla grupa pripadnika paravojnih snaga u tri autobusa. Je li tako?

SUDIJA MEJ: On tu govori o različitoj stvari. On je sada dao svoj iskaz, ovo je druga izjava. Osim ukoliko nema nepodudarnosti, predlažem da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi tvrdite da ste videli iz šume kako vojnici pale vaše kuće. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi nismo bili tamo na licu mesta kada su postavljali požare, ali smo to videli iz daljine kada smo se okupili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi tvrdite da ste videli kako kuće pale nekakvim oružjem koje izbacuje vatru. E, sad vas pitam upravo s obzirom na ovo što ste sad konstatovali da ste iz daljine videli da kuće gore, iako ih niste mogli videti direktno, kako izjavljujete onda da ste videli čime pale kuće, kad ni kuće niste videli?

SUDIJA MEJ: On nije rekao da nije mogao da vidi dobro kuće. Ono što je rekao je: „Mi nismo zapravo bili prisutni na tom mestu gde su oni podmetnuli požare, ali smo to videli izdaleka“. Gospodine Nebihu, da li ste mogli da vidite kako oni pale kuće ili ne?

SVEDOK NEBIHU: Nakon što su nas oterali iz naših kuća bili smo daleko samo 500 metara odatle. Da smo mi bili u kućama mislim da bi i nas spalili.

SUDIJA MEJ: Molim vas da saslušate pitanje. Da li ste mogli da vidite kako su srpske snage palile kuće?

SVEDOK NEBIHU: Nismo mogli to da vidimo zato što nismo bili na tom mestu. Samo smo videli dim i plamen kako izlaze iz kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko vam je rekao da idete u Uroševac?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Novica nam je rekao: „Mislim da je to najbolje. Najbolje za vas je da odete u Uroševac i ostanete tamo kao grupa. Mislim da idete kao grupa. Ne razdvajajte se jer ćete tako biti sigurniji.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A deo Uroševca u kome ste vi boravili je bio miran. Da li ste tako rekli?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da. Bio je miran. Tu gde smo mi boravili ostali smo nedelju dana. Žene su izlazile po hranu i druge stvari zato što smo se mi muškarci plašili. Onda smo posle šest dana rano ujutru krenuli vozom za Makedoniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je taj miran deo grada udaljen od centra Uroševca, taj mirni deo u kome ste vi bili?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Oko kilometar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oko kilometar? Vi tvrdite da je tih dana NATO bombardovao, da li ste čuli NATO bombe iz grada?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, sve vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je NATO bombardovao u Uroševcu?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ne znam šta su bombardovali u Uroševcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate koliko je ljudi tih dana u Uroševcu poginulo od NATO bombardovanja?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mislim da niko nije poginuo od bombardovanja NATO-a, bar ja tako mislim, mislim da niko nije poginuo kao rezultat bombardovanja NATO-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kada ste napustili Uroševac? Da li se sećate datuma?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: 12. marta.

SUDIJA MEJ: Marta?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, to je greška.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: 12. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 12. aprila. A vaše selo ste, kažete, napustili 6. aprila?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Selo smo napustili 6. aprila, šest dana smo bili u Uroševcu, a onda smo 12, pošto više nismo mogli tamo da ostanemo, morali da napustimo Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, 6. aprila ste, kako sam ja razumeo, napustili selo, pošto su vas naše snage izbacile i palile vam kuće. Je li tako? To je ukratko ono što ste vi tvrdili.

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Rekao sam da smo selo napustili 6. aprila, a 12. aprila smo ušli u Makedoniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li znate za selo Mirosavlje (Mirosale)?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da. Znam da su tamo spaljene neke kuće, ali ne mogu da dam nikakve podatke o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je udaljeno od Sojeva Mirosavlje?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi smo komšije. Naše selo je prilično raštrkano, kao što sam rekao ranije. Nije baš daleko, nije baš blizu. Malo je udaljeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo vas pitam zato što je juče svedok iz Miroslavlja tvrdio kako je prvi put video požar iz vašeg sela 7. aprila.

SUDIJA MEJ: Svedok ne može da komentariše iskaz nekog drugog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne tražim da komentariše. Moje pitanje je da li vi tačno znate kad se ovo dogodilo što tvrdite?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Istina je da su kuće zapaljene 6. ali isto tako je tačno da je taj požar trajao dan, dva. Nije samo to da su te kuće gorele sat, dva. Dosta dugo se video plamen i dim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da idemo dalje. U svojoj prvoj izjavi tvrdite kako ste bez ikakvih problema otišli vozom za Đeneral Janković. Međutim, u drugoj tvrdite kako ste morali da platite deset maraka za svakoga. Šta je od toga tačno? Jeste li plaćali ili niste?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja to nisam spomenuo u prvoj izjavi zato što me to nisu pitali. Ali u drugoj izjavi sam rekao da su neki ljudi morali da plate, recimo, do deset nemačkih maraka, a neki nisu morali da plate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kome su to oni plaćali? Je li im izdao karte konduker ili nije? Kome su ti neki ljudi, koji su platili tih nekih deset maraka za prevoz, kome su to platili?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Bilo je mnogo ljudi. Ne znam ko je dobio karte, da li su dobili karte, ali što se mene tiče ja nisam dobio nikakvu kartu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi platili?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kome ste dali tih deset maraka?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Platilo sam na stanici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kome ste platili? Kažete niste dobili kartu. Kome ste platili?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Platio sam na stanici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kome? Kažete da ste platili, ali da niste dobili kartu. Kome ste dali svoj novac?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Platio sam na stanici. Karta...

SUDIJA MEJ: Samo momenat. Kome ste dali novac kad ste platili na stanici?

SVEDOK NEBIHU: Osobi koja prodaje karte.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vaše vreme je proteklo, osim ako nemate još jedno pitanje za ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja imam još samo par pitanja, pa mislim da mogu da završim jer nisam prekoračio vreme još za minut ili dva.

SUDIJA MEJ: Imate minut ili dva, ali ne više od toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam i jedan prigovor, pa se nadam da se to neće računati, ali prvo ću onda s tim prigovorom. Naime, kad je uvođen ovaj svedok, objašnjeno je da je dao dve izjave, jednu 2. maja 1999. godine, jednu 20. 11. 2001. godine. Međutim, ova druga izjava koja je citirana kao 20. 11. 2001. godine na prvoj strani se vidi da je bila još jedna izjava 29. 08. 2001. godine. Znači tri meseca ranije. Kako je moguće da ova strana preko puta spaja različite izjave u jednu izjavu, da ne upozorava kada predstavlja svedoka da su bile tri izjave, i koliko je uopšte bilo izjava i ko je pravio to spajanje i kombinovanje izjava koje se ovde daju? Dakle gospodo, gospodine Mej, gospodine Robinson i gospodine Kvon, molim vas, pogledajte prvu stranu. Piše: „Datumi intervju: 29. avgust 2001. godine i 20. novembar 2001. godine“. Dve izjave u razmaku od tri meseca spojene u jednu izjavu.

SUDIJA MEJ: Da

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude.

SUDIJA MEJ: Da, gospođo Romano.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, da razjasnimo. Druga izjava je rezultat razgovora koji su vođeni 29. avgusta i 20. novembra 2001. godine. Ne postoji treća izjava.

SUDIJA MEJ: U redu. Hvala vam. Gospodine Miloševiću, vi sada imate još dva minuta za ispitivanje ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ste svoje izjave davali na sledeći način: da li ste vi lično govorili o onome što se dogodilo ili ste odgovarali na pitanja?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja sam ispričao šta se desilo, a onda sam napravio potrebne ispravke, a oni su me pitali da li je to istina ili nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A oni vam nisu postavljali dakle nikakva pitanja osim da li je to istina?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Postavljali su mi pitanja, a onda su mi rekli: „Moraš da kažeš istu stvar u svim izjavama“, i to je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vas je istražitelj pitao zbog čega ste napustili Kosovo?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi smo napustili Kosovo po vašem naređenju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam da li vas je istražitelj pitao zbog čega ste napustili Kosovo. Taj što je s vama razgovarao, kome ste dali izjavu, da li vas je on pitao zbog čega ste napustili Kosovo?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Da, pitao me je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vas je pitao jeste li bili zadovoljni zbog NATO bombardovanja? Da li vam je to pitanje postavio?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Mi smo u stvari pozdravili NATO bombardovanje zato što nije bilo drugog načina da ostanemo u našim kućama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je bilo da li vas je ovaj s kojim ste razgovarali pitao da li ste bili zadovoljni NATO bombardovanjem?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Pitao me je i rekao sam da, da jesam sretan zbog toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu, hvala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Nemamo pitanja.

SUDIJA KVN: Samo trenutak, molim vas. Gospodine Nebihu, ja sam malo zbunjen u vezi datuma. Kad ste vi napustili Uroševac ili Ferizaj?

SVEDOK NEBIHU: 12. aprila.

SUDIJA KVN: Ali čini mi se da je u obe vaše izjave naveden 2. april.

SVEDOK NEBIHU: To je greška. Ja sam im rekao 12. april. Kad su mi pročitali izjavu ja sam rekao: „Morate da ispravite tu grešku zato što je to bio 12. april“, ali oni verovatno to nisu ispravili.

SUDIJA KVN: Hvala vam.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Nebihu, želim da razjasnim događaj kada ste vi bili u svojoj kući a kada su došli vojnici, prišli kapiji vašeg brata, a to su događaji koji su vas naveli na to da vi napustite svoju kuću. Mislim da kad vas je gospodin Milošević o tome pitao da je bilo malo zabune u vezi s tim zašto ste morali da napustite vašu kuću. Možete li da se vratite na to i da objasnite Sudu kako je došlo do toga?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: To se desilo kada su oni ušli u dvorište bratove kuće. Ja sam bio napolju i video sam sve. Oni su isterali napolje porodicu mog brata, nisu ništa sa sobom mogli da ponesu, ni odeću. Onda sam zajedno sa svojim bratom otišao zato što su nam rekli: „Zašto ne idete? Šta čekate?“

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kad kažete oni, na koga mislite?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Govorim o mom bratu, njegovoj porodici, o mojoj porodici zato što mi živimo u istom kompleksu.

TUŽILAC ROMANO: Hvala, gospodine Nebihu.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, imam još jedno pitanje.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Nebihu, kad ste bili u šumi i kad ste odatle videli vojnike kako pale vaše kuće, kad su vas pitali da li ste mogli to da vidite kako su to uradili, vi ste rekli da niste mogli da vidite. U prvoj izjavi ste rekli da ste videli nekakvo oružje koje su vojnici nosili i koje je u stvari izbacivalo plamen. Da li je to greška ili ste videli to oružje?

SVEDOK NEBIHU – ODGOVOR: Ja sam video oružje kad su nas zarobili, ali nisam video oružje koje su koristili pri paljenju kuća.

TUŽILAC ROMANO: Hvala vam, gospodine Nebihu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Nebihu, ovim se završava vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni krivični sud da svedočite. Sada ste slobodni i možete da idete.

SVEDOK NEBIHU: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, možemo li nakratko da pređemo na privatnu sednicu da bismo se bavili temom kojom smo se bavili juče pre podne?

SUDIJA MEJ: Da.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, u otvorenoj smo sednici.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Ekspert, doktor Bakar (Baccard), treba da svedoči 21. Njegova izjava je predočena poštujući odgovarajuće odredbe. Ne možemo očekivati nikakve formalnosti od optuženog. Ne možemo direktno govoriti sa optuženim, i zasada advokati koji mu pomažu nisu iskoristili priliku da stupe sa mnom u kontakt. Zato mislim da bismo trebali znati i pozivam Veće da nam pomogne da saznamo da li optuženi želi da taj svedok dođe na unakrsno ispitivanje ili ne. Ako namerava da prisustvuje unakrsnom ispitivanju po valjanim osnovama, onda treba napraviti aranžman da on dođe ovamo i da mu se omogući da razmotri materijal pre unakrsnog ispitivanja. I sve će to značiti dosta posla i oduzeće dosta vremena. Ako ne, njegov izveštaj možemo jednostavno pročitati 21.

SUDIJA MEJ: On je ekspert za ekshumacije.

TUŽILAC NAJS: Tako je.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čuli ste šta je sugerisano. Svedočenje doktora Bakara, stručnjaka za ekshumacije, nalazi se pred ovim Većem u vidu pismenog izveštaja. Da li vi želite da unakrsno ispitujete tog svedoka ili ne?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nema potrebe da se to pitanje postavlja u vezi s bilo kojim svedokom, jer sam ja ovde javno više puta isticao da svedoci koje ne mogu da ispitam, tajni svedoci i tako dalje, ne mogu da budu prihvatljivi.

SUDIJA MEJ: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je moj stav.

SUDIJA MEJ: U redu. Kakva je situacija? Jer, on je ekspert. Ukoliko se on bude unakrsno ispitivao onda mislim da Sud nema mnogo ovlašćenja s tim u vezi.

TUŽILAC NAJS: Da, mislim da se tu radi o Pravilu 94. 14 dana od podnošenja izjave eksperta, a to je vreme dakle već isteklo, suprotna strana mora podneti obaveštenje o tome u kome navodi da li prihvata izjavu eksperta ili ga želi unakrsno ispitivati. Ukoliko strana prihvati tu izjavu, onda Veće može da izjavu uvrsti u spisak dokaza bez ispitivanja svedoka. To je, znači, pravilo, i to čini mi se nije menjano u zadnjim izmenama i dopunama Pravilnika.

SUDIJA MEJ: U redu, vi ćete onda nama dostaviti njegov izveštaj i on mora doći ovamo na unakrsno ispitivanje, pretpostavljam.

TUŽILAC NAJS: Izuzetno je nesretna činjenica to da optuženi nije spreman, on lično ili od strane njegovih advokata, da razmotri svakog svedoka od slučaja do slučaja, nego da želi jednu ovakvu blanko zabranu pismenih svedoka. Međutim, da, moj odgovor je mi ćemo ga dovesti ovamo.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC NAJS: Ja još jednom ponavljam da bi bilo od velike pomoći kada bi advokati koji njemu pomažu stupili u kontakt sa mnom. Oni imaju neke dužnosti prema ovome sudu. Druga stvar, koliko sam razumeo, Veće i njegovi službenici u ovom postupku naišli su na probleme u vezi sa promenom redosleda svedoka, i moram reći da mi je žao ako je to zaista tako. Naravno, radi se u velikoj meri, ako ne i u potpunosti, o okolnostima van naše kontrole. Mi činimo sve što možemo da vas i vaše osoblje stalno informišemo o novim razvojjima. Ja ću sad uvesti jednu novu proceduru, ako ne danas, onda sutra. Postojeće stalna lista svedoka do kraja suđenja i kad dođe do promene, makar i svakog dana, mi ćemo tu listu ažurirati, odnosno podneti novu verziju. Ja se nadam da će to pomoći da se izbegnu problemi sa kojima ste ranije bili suočeni.

SUDIJA MEJ: Sutra K4?

TUŽILAC NAJS: Da. Zapravo gospođica Romano me podsetila da se taj svedok nalazi na popisu svedoka za koje se tražilo da uđu po pravilu 92bis. Meni se čini da bi on sada mogao biti prvi svedok iz te grupe na kojeg se odnosi naš zahtev.

SUDIJA MEJ: Još jedna stvar kad već govorimo o tome. Formalnosti pravila 92bis ne smeju se prevideti.

TUŽILAC NAJS: Svakako ne. Ja mislim da sam već objasnio da ćemo, naravno, možda morati skratiti neke rokove, ali ne znam na koje druge formalnosti vi mislite.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Upravo zbog tih odredbi i zbog potrebe da se skrate vremenski rokovi, mi skrećemo vašu pažnju i pažnju optuženog da će on dobiti izjave unapred, dovoljno unapred kako ne bi bilo predrasuda. Mi smo vam, čini mi se, već u našem zahtevu rekli da je takav pristup usvojilo još jedno pretresno veće na ovome sudu. Mi takav pristup preporučujemo i vama.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, želim da vas pitam o jednoj stvari. Kad je reč o svedočenju velike većine svedoka, obično imamo dve izjave. Prva izjava i zatim druga izjava, koja je obično napravljena mnogo kasnije nakon prve, obično nešto bliže ovome suđenju. Optuženi je sa punim pravom unakrsno ispitivao u vezi nepodudarnosti između te dve izjave. Želeo bih da mi kažete kakva je strategija, na šta istražitelji ciljaju, odnosno koja je, opšte govoreći, želja Tužilaštva kada se uzima druga izjava.

TUŽILAC NAJS: Mislim da bi vam to bolje mogao objasniti neki od istražitelja ili naš glavni istražitelj kad ovde dođe. To nije nešto što je meni poznato u mnogo detalja. Međutim, mislim da je odgovor otprilike ovakav: ranije izjave možda su bile uzete u okviru opšte istrage, a kada se donese odluka da se neki konkretni svedok dodeli nekom predmetu, onda ga oni ponovo idu posetiti i vrlo često ne samo stvari koje treba razjasniti iz prethodne izjave uđu u tu drugu izjavu, nego se i sam svedok seti još nekih stvari, nekih detalja koji onda uđu u drugu izjavu. Prema tome, radi se o jednom procesu u dve faze. Osim toga, kao što smo to otkrili kod svedoka po pravilu 92bis, priroda stvari je takva da kad svedoci prvi put razgovaraju sa istražiteljima vrlo se retko sete svih stvari. Tek kasnije kada dođu na certifikaciju pravila 92bis ili kada dođu ovde na Sud, uz dodatne fotografije i dodatne detalje, onda se sete još drugih stvari. Pa čak i uz najbolju moguću istragu mislim da će se to i dalje dešavati. Dakle, druge izjave su uvek kombinacija nas koji tražimo dodatne detalje i njih koji se sećaju dodatnog materijala. Gospođica Romano će me možda dodatno podsetiti.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC NAJS: Upravo su me podsetili da se prve izjave najčešće uzimaju u raznim logorima, u okolnostima kad je veoma teško, ako ne i nemoguće očekivati da će se svedoci setiti svega, svedoci koji se u tom trenutku brinu o sasvim drugim stvarima koje su za njih tada važnije od savršenog sećanja.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

SUDIJA MEJ: Oprostite, gospodine Kej, još samo jedna stvar, ali već kad govorimo o tome: sledeće nedelje mi imamo vaš najnoviji dokument o predlozima za ostatak suđenja, broj svedoka i tako dalje, za ovaj deo suđenja mi to razmatramo i trebalo bi zakazati sednicu o tim pitanjima negde sledeće nedelje kada možemo da nađemo odgovarajuće vreme i o tome razgovaramo ovde.

TUŽILAC NAJS: Da, mislim da sledeće nedelje ne zasedamo u petak nego samo ponedeljak, utorak, sreda, četvrtak. Ja mislim da ću ja biti ovde cele sledeće nedelje. Imamo svedoke za ponedeljak, utorak i sredu, i to one koji će verovatno dugo trajati jer su značajni po sadržaju i možda bi bilo dobro da te svedoke ne prekidamo. Dolazi gospodin Drevjenkijevič (Drewienkiwicz) natrag samo na nekoliko sati, i zatim dolazi jedan svedok koji će verovatno potrajati neko vreme, on počinje nakon njega.

SUDIJA MEJ: Dobro. Nećemo prekidati svedoke i ukoliko ne bude moguće raspraviti o tome sledeće nedelje, učinićemo to nedelju dana kasnije. Međutim, moramo to i dalje držati na umu. Gospodine Kej, izvolite.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Tek jedna opservacija. Radi se o izjavi doktora Erika Bakara koja je uručena kao izjava eksperta. Prema mojoj evidenciji to nam je uručeno 16. aprila. Sada je 8. maj. Prema tome, period od 30 dana, tokom kojeg optuženi ima pravo govoriti o tome, još nije istekao. Mislim da bi Pretresno veće to trebalo da zna, jer su već upućene neke kritike u vezi sa dovoljno ranim uručivanjem obaveštenja o svedocima.

SUDIJA MEJ: U redu. Hvala. Molim da se uvede svedok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Jedno pitanje.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Maločas ste konstatovali da sutra ide svedok K4, i kako vidim on je po predlogu zaštićeni svedok. Ja

uopšte ne vidim razlog da jedan Albanac koji živi na Kosovu treba da bude zaštićeni svedok u ovom slučaju.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak. Pre nego što taj svedok počne sa svedočenjem mi ćemo razmotriti situaciju u vezi sa njim i vi ćete imati priliku da tada iznesete svoje opservacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu

TUŽILAC NAJS: Koliko ja znam, K4 više ne traži zaštitne mere. Potvrdiću to.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC NAJS: Nadalje mogu još i reći da osim ukoliko se Pravilnik nije promenio, ja mislim da je u pitanju rok za optuženog od 14 dana po pravilu 94, i taj je rok već istekao.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestti.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Časni Sude, iskaz ovog svedoka odnosi se na sela koja ćete pronaći na stranici 10 i 11 atlasa Kosova. On će spomenuti nekoliko malih sela koja su na obe strane. Svedoče, da li možete reći Sudu vaše puno ime i prezime?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Zovem se Asman Tači (Asman Thaqi), ja sam iz Damjana (Damjan). Rođen sam 28. marta 1941. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li oženjeni?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste po zanimanju?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Poljoprivrednik.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde živite?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: U Damjanu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde se nalazi Damjan?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Damjan se nalazi u području Has koje graniči sa Dedajom (Dedaj), Romajom (Romaje) i Kušninom. To je na jugu Kosova.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je to u opštini Prizren?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To je u opštini Đakovica.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Tači, sa vama su razgovarali predstavnici Tužilaštva tokom perioda od 10. do 13. novembra 1999. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I tada ste im dali izjavu?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: 9. marta ove godine pojavili ste se pred predsedavajućim službenikom kojeg je imenovao sekretar ovog suda. Da li se sećate toga?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I tada ste imali priliku da pregledate vašu izjavu. Dobili ste kopiju vaše izjave na albanskom jeziku. Da li je to tačno?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Nakon što ste pregledali tu izjavu mogli ste potvrditi da je sadržaj te izjave tačan?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Tačan je, da.

TUŽILAC ROMANO: Nudimo ovu izjavu da se uvrsti po pravilu 92bis.

SUDIJA KVON: Dok čekamo na ovo pomozite mi, molim vas, da pronađem selo Damjan na atlasu.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, svedok je rođen u tom selu. Međutim, on će svedočiti o selima kroz koje je prolazio kad su ga deportovali. Ta su sela spomenuta ovde u sažetku. Međutim, mogu vam pomoći da pronađemo i gde je rođen. Samo trenutak, molim vas, a prvo ću pročitati sažetak.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 140.

TUŽILAC ROMANO: Svedok je u svom iskazu rekao sledeće: 30. marta 1999. godine svedok je poslao svoju porodicu u Albaniju jer se bojao za njihovu sigurnost. Sledećeg dana otišao je u selo Kojuš (Kojushe), a to selo možete videti na strani 11, kako bi pokušao nagovoriti svog tasta da takođe ode. Međutim, dok su razgovarali selo su opkolili vojnici Vojske Jugoslavije i pripadnici paravojnih grupa. Ušli su u kuću i rekli svima da napuste kuću. Svedok je video kako su pripadnici paravojnih grupa uhvatili njegovog tasta, odveli ga u jednu štalu i zapalili ga bacačem plamena pre nego što su ga streljali. Svedoku i još jednom rođaku naredeno je da iskopaju grob i pokopaju telo. Pripadnici paravojnih grupa oduzeli su seljanima lična dokumenta i predmete od vrednosti. Svedok je takođe video jednog čoveka koji je pripadnicima paravojnih grupa dao novac da ga ne ubiju. Svedok se pridružio jednom konvoju, ali je odlučio da napusti konvoj i peške je otišao do sela Ljubića koje se nalazi na strani 11 kosovskog atlasa. Tamo je naišao na veliku grupu raseljenih osoba koja se krila u šumi. Svedok je ostao tamo do 17. aprila 1999. godine, kada su ih vojnici Vojske Jugoslavije opkolili pucajući iz svog oružja. Vojnici Vojske Jugoslavije pogubili su 17 muškaraca. Izdvojili su 50 do 100 žena i devojaka iz te grupe, odveli ih na udaljenost od 30 metara, i zatim ih silovali pred raseljenim osobama. To je trajalo

otprilike dva sata. Tokom tog vremena žene i devojke su udarane i verbalno vređane. Svedok je takođe video kako jednu četrnaestogodišnjakinju siluju pred njenom porodicom. Vojnici Vojske Jugoslavije zatim su tu grupu odveli u selo Dedaj (Dedaj) gde su razdvojili žene od muškaraca. Muškarci su držani u štalama dva dana pre nego što su odvedeni na albansku granicu kod Morine u autobusima koje je organizovala vojska. Na granici je naređeno da predaju svoje lične dokumente. Nemam više pitanja.

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC ROMANO: Hvala, gospodine.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi ili meštani vašeg sela imali bilo kakvog kontakta sa pripadnicima Vojske Jugoslavije u periodu od 24. marta do 30. marta?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ne. U našem selu nije bio ni štab niti je bilo pripadnika OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas nisam pitao za pripadnike OVK.

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Oni su bili oko 700 metara daleko. Bilo je 73 tenka, bilo je vojnika, bilo je vojnika u onom delu oko Poneša (Ponesh).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Došli su krajem maja 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Krajem maja 1998. godine?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači, bili su već deset meseci u blizini vašeg sela pre događaja koje opisujete?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: I duže, zato što su 20. septembra 1998. godine oni spalili Damjan, Lecine i još jedno selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I znači vi tvrdite da od maja 1998. godine tu je bila vojna jedinica koja je imala 73 tenka i sve ovo dalje što ste nabrojali?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Bili su tamo sve vreme, spremali su se za sukob, a nije bilo sukoba i u ta dva sela u našem kraju nikada nije bilo nikakvih sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, u tom periodu niste bili očevidac bilo kakvih sukoba između vojske, policije i bilo koga drugog. Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: U ovom kraju su isključivo Albanci, nije bilo vojnika, niko nije ubijen niti je bilo vojnika ili policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je u tom periodu, u ovom periodu od 24. do 30. marta 1999. godine vaše selo i njegova okolina bilo bombardovano od strane NATO-a?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nije bilo NATO bombardovanja dok smo mi bili tamo. Nije bilo bombardovanja od strane NATO-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli nešto u blizini ili u daljini, ili čuli nešto od bombardovanja koje se događalo 24. marta?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kad smo otišli 17. aprila, čuli smo, kad smo bili blizu granice sa Albanijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta ste onda čuli?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Čuli smo bombardovanje NATO-a na položaje koje sam ranije spomenuo, vaše položaje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle do, koliko vidim ovde, do 17. aprila vi niste čuli nikakvo bombardovanje?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da li govorite o mom selu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o vama. Vi kažete da ste prvi put čuli bombardovanje 17. aprila 1999. godine.

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kad sam bio u Albaniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za vreme do 17. aprila, dakle, hteo sam samo da pojasnim da li sam vas dobro razumeo, da li je tačno da ste sada rekli ni za kakvo NATO bombardovanje niste čuli do 17. aprila?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ja sam rekao jasno, vrlo jasno da u mom selu nije bilo bombardovanja dok sam ja bio tamo i čak i kad sam otišao od 17. aprila nadalje svi su ljudi bili oterani od strane vaše policije, mi smo bili u Albaniji i nije tamo bilo nikoga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da se vratimo na vašu izjavu. Rekli ste da ste poslali dva mlađa sina i žene druga dva sina u Albaniju već 30. marta i da su oni ostali kod vaših rođaka u Albaniji u Krumi. Je li to tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Od momenta kad su došli vaši četnici 29. marta priključili su se vašim snagama i spalili su kuće u Gredžinu (Gerqine) i gađali su četvrt Muhaderi kada je ubijeno jedno tromesečno dete.

SUDIJA MEJ: Moraću da vas prekinem, gospodine Tači. Mnogo ćemo brže napredovati ako se skoncentrišete na pitanje, a pitanje je da li je tačno da ste vi svoja dva mlađa sina i ženu poslali u Albaniju 30. marta da budu sa rodbinom? Da li je to tačno?

SVEDOK TAČI: Ja sam ih poslao ujaku ili stricu mog oca u mestu Golaj u Albaniji. To je tačno.

SUDIJA MEJ: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad se vaša porodica iz Albanije doselila na Kosovo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Posle oslobođenja. Nakon što je Kosovo oslobođeno oni su se vratili. Ne znam kad smo se vratili, ali to je bilo nakon što je NATO završio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, moje pitanje je drugo. Vi imate rođake, kažete stric vašeg oca i druga rodbina koji žive u Krumi u Albaniji. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Golaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Pitam vas, tamo živi znači stric vašeg oca i druga rodbina u Krumi u Albaniji. Ja pitam kad se vaša porodica iz Albanije doselila na Kosovo ranije?

SUDIJA MEJ: Koja je relevantnost toga? Kakve to ima veze?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim da utvrdim preciznije identitet svedoka, s obzirom da mu očevo stric živi u Albaniji, da ima porodicu.

SUDIJA MEJ: Da, da, imamo to. Ali zašto je to bitno kad je njegova porodica došla na Kosovo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa to želim da bih utvrdio neka druga pitanja, da čujem taj odgovor ako mogu da ga dobijem, ako ne mogu kažete da ne znate pa da idemo dalje.

SUDIJA MEJ: Možete li da nam pomognete u vezi s tim?

SVEDOK TAČI: Posle 1949. godine, kada je zatvorena granica, nismo imali kontakte sa našom rodbinom u Albaniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad ste ponovo uspostavili kontakt?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Prvi kontakt je uspostavljen tog dana kad smo isterani iz svoje kuće, kad smo otišli u Albaniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači od 1949. do 1999. godine niste imali kontakt sa porodicom u Albaniji?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Apsolutno nikakvog kontakta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A zašto ostali deo porodice niste poslali u Albaniju kada ste odlučili da pošaljete jedan deo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To je napisano vrlo jasno. Moji sinovi su bili u Crnoj Gori. Tamo su radili u jednoj pekari. Njegova žena je želela, ali je ona bila blokirana tamo i moj sin nije se osećao dovoljno sigurno da dođe zato što se plašio da će biti masakriran, imajući u vidu da je to nešto što se često dešavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je neko od članova vaše porodice bio član OVK?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Rekao sam još ranije da u ta 52 sela nije bio nijedan pripadnik OVK, niti je bila tamo bilo kakva baza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste živeli u opštini Đakovica?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I dakle u ta 52 sela opštine Đakovica tvrdite da nije bilo OVK?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Has je podeljen, tako da se pola nalazi u opštini Đakovica, a pola u opštini Prizren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je selo Kojuš daleko od vašeg sela? Koliko je udaljeno od vašeg sela?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Moja žena je iz sela Kojuš, moja supruga. Selo je oko 25 kilometara daleko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na koji način ste stigli od Damjana do Kojuša?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: U Damjanu sam sklonio porodicu u Golaju. Onda sam se vratio, otišao sam kod jednog prijatelja kad se dogodila ta tragedija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali pitao sam vas za put od Damjana do Kojuša, na koji način ste stigli?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kad su nas proterali iz ta tri sela po naređenju jednog potporučnika, 30. marta sam ja svoju porodicu odveo u Albaniju, a onda sam se kradom vratio u Kojuš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste na tom putu od Damjana do Kojuša imali kakvih problema?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Iz Albanije do Kojuša sam ja išao nelegalno, to govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad ste stigli u Kojuš, da li je u selu bilo pripadnika OVK?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ne, nikoga nije bilo u ta 52 sela Hasa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je u Kojušu, po vašoj proceni, bilo stanovnika u trenutku kada su ušle snage Vojske Jugoslavije?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kojuš je malo selo. Možda ima oko stotinak stanovnika, ne više od toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tog dana poginuo još neko osim vašeg tasta?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Moj tast je imao 80 godina. Met Kuka (Met Kuka), star 103 godine, i jedan stariji čovek i žena čije ime ne znam, koji nisu hteli da odu, i oni su ubijeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi lično videli ubistvo tog starca i starice koje sada pominjete?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Bio sam tamo. Ja sam to svojim očima video. Video sam kako meci lete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači da. A da li ste prilikom događaja koje opisujete razgovarali sa nekim pripadnicima Vojske Jugoslavije?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Čuo sam šta su govorili među sobom zato što smo se mi suviše plašili da bi se usudili da sa njima razgovaramo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli neke Ruse?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da. Zato što ja znam nešto ruskog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi govorite ruski?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da, govorim ruski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dajte, molim vas, prepričajte nam u najkraće, u par rečenica samo, razgovor koji ste vodili na ruskom jeziku sa ruskim vojnicima.

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To je smešno. Kad neko zna srpski onda je vrlo lako razumeti i ruski.

SUDIJA MEJ: U vašoj izjavi, gospodine Tači, vi kažete da su Rusi izdavali naređenja vojnicima jugoslovenske vojske kao i pripadnicima paravojnih snaga. Možete li da nam pomognete i da nam kažete kakva su to bila naređenja?

SVEDOK TAČI: Oni su bili združeni. Bio ih je mali broj. Oni su međusobno komunicirali na ruskom i čuo sam to svojim ušima. Ta tri čoveka koji nisu hteli da napuste svoje kuće, ja sam video kad su ih ubili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za Ruse pošto vi tvrdite da su tamo bili Rusi. I to je nešto novo što prvi put ovde čujem, pa vas pitam za Ruse. Šta ste čuli iz tog razgovora, pošto tvrdite da znate ruski jezik, šta ste čuli, šta se tu govorilo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Rekli su, Rusi su rekli: „Ubićemo druge“, ali im vojska to nije dozvolila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam vas ja dobro razumeo da ste rekli da su to bili oficiri koji su izdavali naređenja?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nisam video njihove činove, video sam samo njihove uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A rekli ste izdavali su naređenja na ruskom. Je li to tačno ili ne? Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Pogrešno su vas obavestili. Oni nisu izdavali naređenja na ruskom, već na srpsko-hrvatskom, a razgovor koji je vođen između nekoliko osoba tu se pojavio ruski kao što sam rekao ranije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tako dakle. A koliko je bilo tih osoba koje su govorile ruski?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Oko četiri osobe. Četiri, pet osoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi kažete da su neki od tih vojnika imali nameru da ubiju Murata Atamija (Murat Athami). Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To je tačno. Kad smo mi otišli 30. aprila 1999. godine u selo pored reke Drim zaustavio nas je jedan policajac, a onda su oni uzeli tog mladića Murata Atamija, nas ostale su maltretirali, a onda na razdaljini na jednom zavoju na putu čuli smo i videli smo kako su neki ljudi izvadili novac i tako spasili život tog mladića, a to je bio Murat Atami.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi bilo kome iz bilo kog razloga davali novac?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ljudi je bilo u konvoju koji je napustio selo Kojuš?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Rekao sam da Kojuš ima oko 100 stanovnika. Okolo je bilo drugih sela. Mi smo krenuli za Albaniju tog dana, a kad smo došli do graničnog prelaza kod Morine oni su nam uzeli sve isprave.

SUDIJA MEJ: Možete li da nam kažete otprilike koliko je ljudi bilo u konvoju? To je bilo pitanje.

SVEDOK TAČI: Konvoj u kome su bili i meštani iz drugih sela je bio veoma dugačak. Bio je dugačak nekoliko kilometara. Ne mogu da kažem u stvari koliko je bilo ljudi iz drugih sela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da ni vojnici ni pripadnici paravojnih snaga, kako ih vi nazivate, nisu pratili konvoj. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto tvrdite da ste bežali iz konvoja kada je tačno da niko nije pratio konvoj? Čemu je bekstvo onda?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Pobegao sam za svojim sinom zato što su drugi rođaci bili sakriveni u brdima, Zenel Tači (Zenel Thaqi), Baškim Tači (Bashkim Thaqi) i moj sin Rustem (Rrustem).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, ti rođaci koji su bili u brdima, jesu li oni bili članovi OVK?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kako su mogli biti pripadnici OVK? Bilo je oko 3.000 ljudi tu, žena, staraca, dece.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Samo recite ne.

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam govorio o ovim muškarcima o kojima ste govorili koji su ostali u brdima, a ne o ženama i deci. Vi ste u svojoj izjavi rekli da ste iz šume došli ponovo u svoje selo i da ste tamo videli da vam je kuća izgorela. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Tačno. Kuća je bila spaljena, ne samo moja kuća već i druge kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A tada odlazite u šumu, dakle, iz koje se ponovo vraćate kažete u svoju kuću narednog dana. Da li je to tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto se ponovo vraćate u svoju kuću već sutradan kad je ona izgorela?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da vidim gde su mladi ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi tvrdite da ste sreli svog sina u planinama 13. aprila gde je bio sa vaša dva nećaka. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Tu je bilo dosta ljudi. Slučajno sam tamo video svog sina, susreo se s njim zajedno sa Zenelom i sa mojim drugim nećakom Baškimom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi tvrdite da ste prema planinama krenuli zato što ste videli da se diže dim. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako ste znali da to nisu bili pripadnici Vojske Jugoslavije ili policije ili paravojnih snaga, to je granični pojas?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Vojska je obično patrolirala oklopnim vozilima i tenkovima, ali bilo je jako teško da bilo ko prodre tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu na planinama ste 17. aprila, kažete, sreli 2.000 izbeglica kako se u konvoju kreću prema Albaniji. Da li je to tačno?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zbog čega su se kad su se kretali prema Albaniji pitali gde je put za Albaniju?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Zato jer su došli iz raznih područja Kosova i nisu znali gde se nalaze, nisu znali kud da idu, nisu poznavali taj teren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je od tog mesta udaljena albanska granica?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Dosta daleko jer to područje brda Paštrit je prilično veliko područje. Oko 2.700 metara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko vas je tom prilikom opkolio, vojska ili paravojne snage koje vi pominjete ovde?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Vojska i paravojne snage su nas opkolile. Sedamnaestoro ljudi je tada ubijeno. Pet iz mog sela, iz Krasnića, a druge nisam poznao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vojska imala kakve gubitke?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Kad su vaše snage došle, došao je jedan vaš potpukovnik i ubio dva vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi opisujete situaciju da su dva vojnika streljala 17 Albanaca iz konvoja, da je onda došao potpukovnik Vojske Jugoslavije i ubio iz pištolja ta dva vojnika, a onda sad su iz konvoja izvukli 50 devojaka i žena i tu ih sve pred vama silovali. Je li takvu situaciju opisujete? Sve se to desilo jedno za drugim, to što govorite?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da. Naterali su nas da jedemo travu nekih pet minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A odakle je došao taj oficir koji je kasnije ubio tu dvojicu vojnika?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Taj potpukovnik se nalazio na udaljenosti od jednog kilometra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa te udaljenosti hoćete da kažete da je došao kod vas?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Odakle je on došao, gde je išao ja vam i sada mogu reći ko je to. Ja bih ga prepoznao kad bih ga video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li bilo kakvih vojnika sa njim?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovo što vi sad objašnjavate sve desilo jedno za drugim? Dakle, ta dva vojnika streljaju, kako kažete, 17 civila, potpukovnik dolazi, ubije njih dvojicu. Odmah zatim vade 50 žena, izdvoje nekoliko metara iz konvoja, tu ih na licu mesta kolektivno siluju, vas teraju da pasete travu. Znači, sve to zajedno ste opisali kao događaj koji se tu desio na tom mestu. Je li tako?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: To se događalo i ranije, ubistva, silovanja, a zatim i jedenje trave. Bilo je jako vruće, tamo se nalazila velika gomila ljudi, i kad je došao taj potpukovnik, on je ubio tu dvojicu groznih ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da niste malo preterali u tom opisu svega toga što se dogodilo? Da li biste mogli da razmislite još jednom?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nisam tu ja ništa preterao. Sve se dogodilo onako kako sam rekao. Ubistvo dvojice vojnika došlo je nakon ovoga što sam opisao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nakon čega?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Odveli su nas u neku štalu i nakon nekog vremena stavili su nas na autobuse. Od 17. aprila, kad smo otišli za Albaniju, ja ne znam ništa što se dogodilo sa mojim sinom i sa 62 ljudi koji su ostali u rukama vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi tvrdite da ste vi gledali i ta ubistva i tog oficira koji je ubio te vojnike, i masovno to silovanje.

SUDIJA MEJ: Već smo to prošli. Svedok je dao svoj iskaz o tome, vi ste mu sugerisali da je preterao, ali on to poriče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu, u redu. A da li je još neko osim vas i ovoga koga pominjete Hadžija Ćerimija (Haxhi Qerimi), kojeg ste spomenuli video ovo masovno ubistvo i silovanje?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Bilo je 3.000 ljudi koji su to iskusili. Hadži Ćerimi izgubio je svog sina, a i sam je ranjen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate kako se zvala ta četrnaestogodišnja devojčica koju je silovao Sali Tafa (Sali Tafa)?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ne. Znam da je bila duševno zaostala nakon tog događaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je Sali Tafa?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: On je iz Kabaša (Kabash).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je on?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Albanac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači Albanac koji je silovao tu četrnaestogodišnju devojčicu?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da. On je radio za vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li su u silovanju albanskih žena i devojaka koje vi opisujete učestvovali i drugi albanski civili? Da ili ne?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Oprostite. Ovo su vaše lukave fabricacije. Je ne sakrivam ništa.

SUDIJA MEJ: Molim vas da odgovorite na pitanje. Postavljeno vam je pitanje da li su u tome učestvovali i drugi Albanci ili ne.

SVEDOK TAČI: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači samo Sali Tafa?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sali Tafu znate po imenu, a da li imate neki bliži podatak o bar jednom jedinom srpskom vojniku koji je učestvovao u silovanju?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Ja sam to video mojim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li tvrdite da ste srpsko-albansku granicu prešli autobusom na graničnom prelazu Morina (Morine)?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Već sam rekao, 17. aprila su nas odveli zajedno s tim ljudima sa mesta gde se taj događaj odigrao do prelaza Morina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako? Autobusima?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da, autobusima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je daleko prelaz Morina od Đakovice?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Mora da je to nekih 50 ili 60 kilometara. Ne mogu tačno da kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislim u pravoj liniji, ne mislim putem, u pravoj liniji kad se ide preko brda?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nisam u poziciji da znam kolika je ta udaljenost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste do kraja rata ostali na Kosovu ili ste se ponovo vratili u Albaniju?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Već sam vam rekao, sa tim ljudima iz Ljubište (Lupishte) u opštini Prizren mi smo izašli 17. aprila, proterani smo i ostali smo u Golaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi se više niste vraćali na Kosovo pre nego što se rat završio? Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nisam se vratio sve dok se nije završilo bombardovanje NATO-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste prešli granicu na Morini, je li vam neko tražio dokumenta?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Svima su tražili dokumenta. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jesu li vam uzeli dokumenta ili ste ih zadržali?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Oduzeli su dokumenta svima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kad ste se vi konačno ponovo vratili na Kosovo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Već sam vam tri puta rekao. Rekao sam vam tri puta, nakon što je ušao NATO.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Gospodin Kej?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ne, hvala.

TUŽILAC ROMANO: Da, časni Sude, imam nekoliko pitanja. Mogu li sada nastaviti?

SUDIJA MEJ: Da.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Prvo da razjasnimo pitanje o lokacijama. Sva sela koja su spomenuta nalaze se pri dnu strane 10. Pronašli ste to? Gospodine Tači, maločas ste rekli da su neki od vojnika govorili ruski. Jesu li oni nosili uniforme?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nosili su iste uniforme koje je nosila i srpska vojska.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li prepoznali bilo koga od ljudi? Jeste li poznavali bilo koga od tih koji su govorili ruski?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Tada sam ih po prvi put video i nikada ih više nakon toga nisam video.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala. Sali Tafa, Albanac koji je silovao četrnaestogodišnju devojčicu, on je bio Albanac, civil. Da li je to tačno?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: On je bio sa srpskim snagama, iako je bio Albanac.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je on pomagao ili radio sa srpskim snagama?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A u kom svojstvu je on tamo bio? Šta je on radio?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: On je radio za srpsku tajnu službu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Tači, rekli ste takođe da ste autobusom došli do albanske granice. Ko je obezbedio autobus?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Srpska vojska je dovezla autobus do nas.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I kad su dovezli autobuse, šta se onda dogodilo?

SVEDOK TAČI – ODGOVOR: Nismo imali nikakvih problema. Otišli smo pravo do graničnog prelaza sa Albanijom.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tači, time je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Sada možete ići.

SVEDOK TAČI: Hvala.

SUDIJA MEJ: Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu zakletvu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sedeti.

SUDIJA MEJ: Gospođice Romano, Pretresno veće koje radi ovde posle podne zamolilo nas je da danas završimo na vreme i da to i ubuduće takođe radimo. Naravno, mi smo to primili na znanje, i morali bismo pokušati da ovaj svedok završi ako je ikako moguće pre 13.45 h.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Učiniću šta mogu, časni Sude. Za ovog svedoka, svedočenje se odnosi na opštine Vučitrn (Vushtrri) i Glogovac (Glllogoc). To je strana na kosovskom atlasu broj šest. Gospođo, molim vas, kako vam je ime i prezime?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Zovem se Dževahire Rahmani (Xhevahire Rrahmani).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko vam je godina?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Rođena sam 1966. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li udati?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Imate li dece?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste rođeni?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: U Dubovcu (Duboc).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U kojoj opštini?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Vučitrn.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste živeli tokom 1999. godine?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: U Bukošu (Bukosh).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je to takođe u opštini Vučitrn?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, u opštini Vučitrn.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospođo Rahmani, sa vama su predstavnici Tužilaštva razgovarali između 14. i 20. oktobra 2000. godine. Da li se sećate toga?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate da ste tada dali izjavu?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A 8. marta ove godine pojavili ste se pred predsedavajućim službenikom Međunarodnog suda i imali ste priliku da pregledate vašu izjavu. Da li se sećate toga?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dobili ste kopiju te izjave na albanskom jeziku. Da li je to tačno?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO: Optužba moli da se ta izjava uvrsti u dokazni materijal. Svedok će svedočiti o sledećem: ona je kosovska Albanka i živela je u selu Bukoš u opštini Vučitrn. 26. marta 1999. godine svedok i njena porodica otišli su u selo Kožica (Kozhice) u opštini Srbica (Skenderaj). Srpski vojnici granatirali su selo i počeli da pale kuće. Muškarci su pobjegli u brda, a žene su saterali u jednu sobu u jednoj kući gde su ih opljačkali. Svedok je zatim otišla u Glogovac. Tamo je provela deset dana pre nego što se vratila u Kožicu gde je ostala sve dok selo ponovo nisu granatirale srpske snage. Vojska Jugoslavije ušla je u selo i sakupila žene i decu koji su se tamo nalazili. Držani su u jednoj kući dva dana pre nego što je grupu od otprilike 27 žena, pre nego što je tu grupu grupa srpskih vojnika odvela u Ćirez (Qirez). Po dolasku u Ćirez žene su predale vojnicima koji su ih odveli u jednu štalu. Vojnici su opljačkali te žene i zatim ih izvdajali jednu po jednu, pljačkali ih, a onda izvodili napolje i pretresali. Svedok je razgovarala sa prvom ženom koja je pretresena i ona je svedoku rekla da su je vojnici skinuli do gola. Jedan od vojnika odveo je svedoka iz štale. Pipao je po prsima i tražio je od nje da odaberu kuću gde mogu da odu i imaju polni odnos. Vojnik je zlostavljao svedoka nedoličnim pitanjima i pokazivao joj svoj polni organ. Svedok se na kraju mogla vratiti u štalu, a da joj se ništa nije dogodilo. Svedok veruje da su mnoge žene i devojke silovane. Pet mladih žena i tri starije žene, jedna od njih je bila njena majka, nisu se vratile. Tih osam žena koje se nisu vratile kasnije su pronađene mrtve u bunarima, u nekim bunarima, u Ćirezu. To je sve.

sekretar: Časni Sude, izjava će biti označena kao dokazni predmet Tužilaštva broj 141.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od kada živite u selu Bukoš?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Otkako sam se udala. To je bilo pre 13 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je kuća imalo vaše selo?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva je bila situacija u pogledu bezbednosti tokom 1998. godine i prva tri meseca 1999. u vašem selu i u selima u blizini?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Nikada nas nisu ostavljali na miru. Pobjegli smo kako bismo izbegli nešto još i gore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao za 1998. i prva tri meseca 1999. godine. Da li je bilo pripadnika OVK pre NATO agresije u vašem selu, i da li su oni napadali na stanovnike vašeg sela?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Nije bilo OVK u selu Bukoš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate događaja od 22. februara 1999. godine u vašem selu, dakle Bukošu, kada su pripadnici OVK ubili dva mladića Srbina, braću Milošević na kućnom pragu pred njihovim roditeljima? Da li se sećate tog događaja?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Za to sam čula na televiziji, ali nisam bila tamo i ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa to je sve u vašem selu. Da li se onda bar sećate da su sutradan po tom ubistvu posmatrači

OEBS-a, Kosovske verifikacione misije i brojni novinari posetili to mesto uz obezbeđenje policije? Da li se sećate toga?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne sećam se, te se stvari jesu dogodile, ali ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To se desilo 22. februara, ubistvo te dvojice mladića. A seljani su, sledećeg dana, zapravo Kosovska verifikaciona misija je bila tu sledećeg dana i pripadnici OVK su pucali na članove Misije takođe. Da li se sećate toga? Da li ste uopšte čuli pucnje u vašem selu i 22. i 23. februara?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: 22. februara uveče smo otišli iz kuće zato jer su se u selu odigravale borbe. Tamo su bile neke snage ali nismo znali što se dešava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa 22. OVK je ubila ova dva mladića u vašem selu. Vi znači ne znate ništa o...

SUDIJA MEJ: Nema potrebe da to ponavljamo. Ona kaže da je to čula na televiziji i to je sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za Srpkinju koja se zove Velika Vučetić iz susednog sela Taradža (Taraxhe) koja je kidnapovana, silovana od strane OVK i umrla spaljivanjem zajedno sa svojom ćerkom Milicom? Da li znate za taj događaj?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za događaj kada su pripadnici OVK...

SUDIJA MEJ: Ne. U čemu je svrha? Ovaj svedok daje veoma ozbiljan iskaz o događajima, ozbiljnim zločinima koji su se njoj dogodili. Vi nju unakrsno ispitujete o nečem sasvim drugom. Zašto? Vi verovatno možda pokušavate po sistemu milo za drago tu nešto sad dobiti, ali se morate usredsrediti na ono što je svedokinja rekla u svom iskazu, a njen iskaz sadrži veoma ozbiljne navode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, u njen iskaz spada i navod da je 13 poslednjih godina pred agresiju NATO živela u selu Bukoš. A pošto su se u selu Bukoš odigrali vrlo ozbiljni zločini, pošto je ona živela tu 13 godina, pošto je reč o selu a ne o nekom velikom mestu, logično je da je pitam za okolnosti u kojima se događalo to što ona tvrdi da joj se događalo.

SUDIJA MEJ: Meni se čini da vi njoj jednostavno iznosite neke navode o drugim zločinima umesto da se koncentrišete na zločine koje je ona pomenula. Iznesena je tvrdnja da su u selu počinjeni zločini pre događaja koje ste vi opisali u vašoj izjavi. Da li vi nešto znate o tim drugim zločinima?

SVEDOK RAHMANI: Ne. Ja sam se brinula za moju decu i nisu me te stvari interesovale.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, to je odgovor. Vi ako kasnije želite o tome izvoditi dokaze možete ukoliko su te druge stvari relevantne, ali sada morate unakrsno ispitivati ovog svedoka o onome o čemu ona zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vam rekao da je ona navela 13-godišnji život u selu Bukoš. Prema tome, to je dovoljna osnova da je pitam za događaje u selu Bukoš. Da li ste poznavali Džamila Planu (Xhamil Pllana), Albanca iz vašeg sela? Albanca, zove se Džamil Plana?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne, ne znam to ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li čuli možda da je taj čovek ubijen od strane OVK 4. aprila upravo u vašem selu, u selu Bukoš?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je daleko selo Mijalić (Mihaliq) od sela Bukoš?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne znam.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mi smo zabrinuti zbog ove linije unakrsnog ispitivanja. Da li vi pokušavate da kažete da akcije i događaji oko kojih svedokinja svedoči i o kojima je dala izjavu, te akcije protiv žena, da li vi pokušavate da kažete da su te akcije na neki način bile iz samoodbrane? U suprotnom, kako je to onda relevantno u vezi njenog iskaza? Da li je ovo mogućnost, da su te akcije protiv tih žena iz Celine (Celine) bile preduzete iz odmazde zbog onoga što kažete da se desilo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Naravno da ne. Naravno da ne, jer navodne akcije nisu mogle biti sigurno nikakav akt samoodbrane, ali ja govorim o događajima u selu u kome je svedok živela i podsetio bih i vas i svedoka na deo njene izjave koji se odnosi na primer, na primer na postojanje pripadnika „Crne ruke“. Ona kaže: „Čula sam da je neko pomenuo „Crnu ruku“ kada je došlo do ubistva u Likošanima (Likoshan) u opštini Glogovac februara 1998. godine“ i tako dalje. Govori o događajima u susednoj opštini, a maločas govori da ne zna ništa ni o svom selu jer se brinula o svojoj porodici. Ako ne zna ništa ni o svom selu, već se brinula o svojoj porodici...

SUDIJA MEJ: A zašto je onda ne pitate o „Crnoj ruci“? O tome je možete pitati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ovde navodim da svedok na jednoj strani kaže da ne zna ništa osim o svojoj porodici, a istovremeno izjavljuje da zna šta se događalo u susednom selu.

SUDIJA MEJ: Zašto je ne pitate o „Crnoj ruci“ i da jednostavno pređete dalje od iznošenja ovih navoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne razumem, gospodine Mej, da li ja vama smetam ovde ako ja obavljam unakrsno ispitivanje, ili vi treba da mi kažete šta ću ja da pitam svedoka.

SUDIJA MEJ: Ne. Vi možete da ispitujete unakrsno, ali po propisu i na to ste ograničeni. Molim vas, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi navodite, to vam je na prvoj strani, dva dana nakon što je NATO započeo sa bombardovanjem, 26. 3. 1999. godine: „Napustila sam svoju kuću zajedno sa suprugom i decom, kao i sa mojim deverom Bajramom (Bajram) i njegovom suprugom Mihrije (Mihrie) i njihovo petoro dece. Svi smo otišli u selo Kožica i tu smo boravili tri noći.“ Moje pitanje glasi: zbog kojih NATO dejstava ste odlučili da napustite vaše selo i sigurnost potražite u selu Kožica?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da. Tog dana smo mi bili u Vučitrnu. Bombardovan je grad. Neki ljudi su ubijeni. Otišli smo odatle, otišli smo kući. Plašili smo se da ostanemo tamo zbog srpske policije i milicije koji su bili u blizini naše kuće i otišli smo u selo Kožice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli bombardovanje u Vučitrnu?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Bilo je granatiranje. Vučitrn je granatiran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A naveli ste u izjavi „Kod granatiranja srpskih jedinica poginulo je sedmoro ljudi, oni su pokušali da pruže prvu pomoć ranjenima, sa njima je bio doktor.“ Ko je pokušao da pruži prvu pomoć ranjenima, koji doktor, čiji doktor?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne znam. Znam da su to bili srpski vojnici, ali ne znam ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete da identifikujete poginule?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Bila je tu jedna žena koja je za sobom ostavila malo dete iz sela Kožica. Ne znam kako se zvala. Bilo je tu još i drugih osoba. Jedna starica, jedan mladić. Bilo je oko deset, sedam, osam, deset ljudi sve zajedno. Nisam htela da moja deca vide šta se dešava i ja sam otišla malo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovi srpski vojnici koji su pokušali da pruže pomoć ranjenima, jesu pružali pomoć ranjenim Srbima ili ranjenim Albancima?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Prvo su nas granatirali i onda su onima koji su ostali živi pokušali da pruže prvu pomoć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi rekli ste: „Tri dana kasnije, srpske snage su granatirale selo pa su svi muškarcu otišli na planinu Čičavicu.“ Da li biste mogli da objasnite zašto su svi muškarcu otišli na planinu Čičavicu, a žene i decu ostavili u selu Kožica?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Zato što su se plašili da ako ih tamo zateknu da će ih ubiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su se u narednih deset dana sa planine Čičavice čule detonacije ili puščana paljba?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne. Granatirali su, ali ne znam da li je to bilo sa Čičavice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nakon boravka u Glogovcu u kome ste se zadržali, kažete, deset dana, izjavili ste: „Nakon toga smo se vratili za Kožicu jer nismo imali hrane. Kada sam se vratila u Kožicu, našla sam svog supruga.“ Dalje kažete: „Svi muškarcu su sišli sa planine i tu se sastali sa nama.“ Moje pitanje glasi: da li vam je suprug Džavid (Xhavid) rekao šta je radio tih deset dana sa svim muškarcima na planini Čičavici? Da li ste ga vi to pitali?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Tamo su bili zato što su se tamo osećali sigurnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa šta ih je navelo onda da se vrate iz te sigurnosti u kojoj su, kažete, bili ponovo u selo Kožica?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Došli su po zalihe hrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani dva vi govorite o uniformama Vojske Jugoslavije. Kažete tamnozelenene, neke svetlozelenene, i nastavljate: „Verovatno se radilo o redovnim vojnicima Vojske Jugoslavije.“ To je citat vašeg navoda. Da li ostajete pri ovom opisu uniforme Vojske Jugoslavije?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani četiri navodite da su vojnici sa vama lepo postupali dok ste bili u Durmišijevoj (Durmiših) kući, da su vam donosili hranu, suhu odeću i da su vam dali lek za bolesnu ćerku. Je li tako?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da. Tačno je...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Opišite mi uniforme koje su nosili tih 25 vojnika, otprilike ste toliko rekli da ih je bilo. Šta su nosili?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Vojnici su nosili zelene uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šarene ili čisto zelene?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Nisam razumela pitanje. Da li mislite u Ćirezu ili Kožicama?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo mislim na te vojnike koji su vam pomogli, donosili hranu, suhu odeću i dali lek za ćerku. Kakve su uniforme nosili? Rekli ste da su nosili zelene. Ja sam rekao, pitao sam vas da li čisto zelene ili su imale neke šare na sebi te uniforme.

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Zelene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vojnik koji vam je rekao da idete prema Ćirezu to vama savetovao na srpskom ili na albanskom jeziku?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Bila je jedna devojka, ona je znala jezik, ona se zvala Miridite (Miridite). Ona je s njim razgovarala, a onda je ona nama rekla da će oni da nas pošalju u Ćirez. Mi smo sedeli u dve prostorije na prvom spratu i odatle su nas oni odveli u Ćirez. Oni koji su bili u drugoj sobi krenuli su nakon tri, četiri dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je ta devojka rekla da je to što vam je sugerisao da idete u Ćirez zvučalo kao neka pretnja ili kao jedan dobronameran savet? Da li možete da napravite tu razliku?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne. Ona nam je jednostavno rekla: „Vi ćete prvi da krenete, a mi ćemo onda za vama krenuti par dana kasnije, dva-tri dana kasnije” zato što je njoj jedan vojnik, srpski vojnik rekao da će biti rata u Ćićarici i „bićete tamo bezbedniji”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste za ta dva dana osim vojnika primetili bilo kog oficira?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: U dvorištu kuće gde smo mi boravili bilo ih je. Imali su neke činove, ja ne znam kakve su imali činove, ali bilo je osoba sa činom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ne biste mogli da procenite šta su bili po činu ti oficiri?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne, ne mogu. Ali činjenica je da su imali epotele sa zvezdicama. Imali su neke trake oko ruke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi u vezi sa saopštenjem vojnika o premeštanju vaše grupe u Ćirez i izostanka objašnjenja od vaše sunarodnice Mirdite o razlozima premeštanja tražili objašnjenje od nekog od vojnika ili oficira koji je imao komandu nad tim vojnicima? Kad kažem „vi” ne mislim samo na vas lično, nego na nekog iz vaše grupe ili na vas.

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne. Nismo znale kako s njima da razgovaramo, sa tim vojnicima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani pet navodite da su vas tri vojnika dopratila do sela Ćirez i da je tamo bilo desetorica, kažete, vojnika u smeđe-crnim maskirnim uniformama i da je jedan od njih imao pet zvezdica na ramenu. Je li tako?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste sigurni da se radilo o smeđe-crnim maskirnim uniformama i da je taj nosio pet zvezdica na ramenu?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je neko ikad rekao da ne postoje takvi činovi u vojsci sa pet zvezdica i ove crno-smeđe uniforme, makar i naknadno kad ste razgovarali o tome? Da li vam je neko rekao to?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u izjavi na šestoj strani opisujete da su vas jednu po jednu na pretres izvodili svako ko je bio u ambaru osim Ajete Ademi (Ajete Ademi) i Bukurije Ademi (Bukurije Ademi), i za jednog od vojnika dajete nekakav opis veoma visokog oko dva metra, obrijana glava, ali je bio plav, nosio je istu uniformu kao ostali, „nisam primetila bilo kakve oznake i ambleme“. Da li je taj plavi vojnik isti onaj vojnik koga opisujete na strani sedam kao plavog, koji je sa vama stalno govorio na albanskom jeziku? Za njega ste izjavili: „Pravio se da to nije on ali smo mu prepoznali glas i plavu kosu.“ Da li je to taj isti?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam siguran šta je vaš odgovor. Da šta? Da je to taj isti vojnik?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, isti vojnik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li on bio Albanac?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Ne, nije bio Albanac, ali je govorio albanski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi sad po čemu ste zaključili da su pet devojaka koje vi nabrajate, Lumnije (Lumnije), Zahide (Zahide), Bukurije, Miršahe (Mirishahe) i tako dalje silovane kad su ih izvodili iz ambara, iako kažete, ja navodim ovde vaše reči, „Nisam čula nijednu od njih kada su ih izveli, nisam mogla ni da vidim šta im se događa.“ Kako ste to zaključili kad vam niko od njih nije to rekao, po vašoj sopstvenoj izjavi?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Na osnovu toga što su nam one rekle i na osnovu toga kako su izgledale. Shvatila sam da su ih na taj način zlostavljali. A neke od njih su kasnije ubijene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali vam one to nisu rekle.

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Nisu mi rekle, ali devojka Zahide Džema (Zahide Xhema) s kojom sam razgovarala pošto su se vratili vojnici koji su nas doveli u tu štalu rekla je: „O bože, šta nam se desilo, u čije smo to ruke pali.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, zar vas nisu vojnici u selu Kožica gde ste se kasnije uputili, zar vas nisu pitali ništa u vezi s tim čudnim navodno vojnicima iz Ćireza, zar vas nisu pitali ko su bili ti vojnici, kakvu su uniformu imali i tako dalje?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Pitali su nas, ali znali su u čije su nas ruke stavili. Vojnici koji su nas pratili do Ćireza su još uvek bili tu kad smo se mi vratili iz Kožica. Oni su bili ispred jedne kuće, ali ne ispred Aberdinove kuće, već nešto niže, i rekli su ženama da vojnici koji su ih dopratili nisu hteli da se sretnu s njima. Ja sam htela samo da mu kažem šta se s nama desilo, ali on je otišao unutra i nije hteo sa mnom da razgovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste maločas rekli da niste mogli s njima da razgovarate jer niste znali jezik. Na kom ste jeziku želeli da razgovarate s njim?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Htela sam da mu kažem mimikom na bilo kakav način na koji sam mogla da mu kažem: „Vi ste nas tamo poslali i znate šta se dogodilo sa tim devojkaama i mojom majkom.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja sam razumeo iz vaše izjave, to imate na strani osam, da su vas pitali ko su bili ti vojnici i kakve su uniforme imali. To je, da li znate zbog čega su vas to pitali.

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, pitali su nas. Popodne su nas odveli drugi vojnici, ne oni prvi i ponovo su nas odveli u Ćirez. Kad smo stigli tamo, ja sam pozvala jednog od vojnika i rekla mu: „Tu su oni odveli te devojke“, ali on mi je rekao: „Idi, idi dalje, znam.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dajte, molim vas, da ovde budemo pažljivi. Zar i to nije bio odgovor da su vojnici regularne Vojske Jugoslavije, dakle s kojima ste tada, sad ovo o čemu govorimo bili u kontaktu, posumnjali u to kakva je ta formacija u selu Ćirez koja se navodno predstavljala kao vojska i da su iz tog razloga ponovo sa vama otišli u Ćirez da bi videli šta se dogodilo sa ženama i devojkama? Je li tako ili nije?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, vratili su se ali oni nisu hteli da im mi kažemo tačno šta se desilo niti gde su te devojke odvedene. Oni su nas odveli u jednu drugu kuću koja je pripadala osobi po imenu Šerif (Sherif) i ne znam, ne znam prezime te osobe u selu Ćirez.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zar vam ti vojnici nisu tokom tri nedelje boravka u Ćirezu, kako vi navodite, donosili hranu i brašno da pečete hleb, pelene za decu i tako dalje? Je li tako ili ne?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Doneli su nam hleb, donosili su nam pelene za decu. Bio je jedan magacin u blizini sa humanitarnom pomoći tako da oni jesu nama donosili zalihe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, sad nakon tri nedelje provedene u Ćirezu vojnici su vam rekli da odete u Glogovac jer će Ćirez biti napadnut. Je li tako?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od koga su vam rekli da će Ćirez biti napadnut? Od koga se očekivao napad?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Rekli su nam da će biti granatiranja i da hoće da nas odvedu u Glogovac, a odatle u Makedoniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vam rekli tada da je tu na susednoj Čičavici velika koncentracija OVK i da će tu da budu intenzivna ratna dejstva u tom vašem području? Da li su vam to objasnili?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste napustili to mesto da ne biste bili izloženi ratnim dejstvima koja su se očekivala?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da. Rekli su nam da će nas navodno poslati u Makedoniju i to se i desilo. Ne znam kako su išli autobusi u našoj grupi, ali mi nismo otišli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej? Gospođo Romano?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Samo jedno pitanje, časni Sude. Gospođo, kad su vas pre izvesnog vremena pitali o tome, rekli ste da 26. marta kad ste otišli iz svog sela plašili ste se da ostanete kod kuće zbog srpskih snaga i milicije koji su bili smešteni u blizini. Čega ste se plašili? Zašto ste se bojali da ostanete?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: U Bukošu u dvorištu jedne kuće ubili su osobu po imenu Islam (Islam). On je imao oko 50, 55 godina, ne znam kako se preziva. A isto tako su ubili osobu po imenu Huseni (Hyseni). Ubili su i sina jedinca. Ubili su ga u dvorištu jedne kuće, tako da smo se onda zbog toga plašili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Bojali ste se da se tako nešto može i vama desiti?

SVEDOK RAHMANI – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Časni Sude, nemamo više pitanja, to je sve.

SVEDOK RAHMANI: Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospođo Rahmani, hvala vam što ste došli pred Međunarodni krivični sud da date svoj iskaz. On je sada gotov i možete da idete.

SVEDOK RAHMANI: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sakson, izvolite.

TUŽILAC SAKSON: Hvala, časni Sude. Tužilaštvo poziva gospodina Abdulaha Salihu (Abdulah Salihu).

SUDIJA MEJ: Gospodine Sakson, imamo 15 minuta. Mogli bismo da počnemo sa svedokom. Mogli biste da ga predstavite, a onda da krenemo sa unakrsnim ispitivanjem ujutru.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, hvala vam. Mislim da i gospođa Romano želi da vam se obrati u vezi jednog pitanja.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, želim samo potvrditi da svedok K4 sutra neće zahtevati nikakve zaštitne mere. Njegove izjave se upravo sada verifikuju po pravilu 92bis i mi ćemo ih vama uručiti negde sredinom ili krajem popodneva. Svedok je kad je danas došao dao još neke dodatne informacije koje potkrepljuju činjenice iznesene u prve dve izjave. Taj novi materijal će u okviru neke izjave ili u obliku beleške isto tako biti uručen što je moguće ranije.

SUDIJA MEJ: Hvala. Izvolite, gospodine Sakson. Možda nam prvo možete skrenuti pažnju na atlas dok čekamo.

TUŽILAC SAKSON: Sledeći svedok govoriće o događajima koji su se dogodili na stranama pet i šest kosovskog atlasa.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se vi zovete Abdulah Salihu (Abdullah Salihu)?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Jeste li rođeni 17. januara 1954. godine?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste rođeni u selu Baks (Baks) u opštini Srbica (Skenderaj)?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li je selo Baks otprilike 11 kilometara istočno od grada Srbije?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Salihu, da li ste pripadnicima Tužilaštva 24. oktobra 2000. godine dali izjavu?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste u toj izjavi opisali događaje koje ste iskusili na Kosovu 1999. godine?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste 12. marta ove godine u selu Baks dobili kopiju izjave koju ste dali u oktobru 2000. godine i to u prisustvu pripadnika Tužilaštva i službenika kojeg je imenovao sekretar ovog suda?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Jeste li tom prilikom potvrdili da je izjava koju ste dobili istinita i tačna?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste nedavno tokom razgovora sa pripadnicima Tužilaštva uočili jednu grešku u vašoj izjavi?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Video sam da u izjavi postoji jedna greška. Pisalo je 200.000 umesto 20.000.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Salihu, dozvolite mi da vam postavim samo nekoliko pitanja, tako ćemo bolje i brže raditi. Dakle, da kažemo nešto o toj grešci. Greška je, čini mi se, na strani broj dva vaše izjave. To je prva strana teksta izjave. U četvrtom paragrafu na toj stranici, pri sredini tog paragrafa stoji sledeća rečenica: „Nakon ofanzive koja je trajala dva dana otprilike 200.000 ljudi okupilo se na Čičavici.“ Da li bi ta brojka trebala biti 20.000 umesto 200.000?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da, trebalo bi biti 20.000.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Znači, ta rečenica bi trebala da glasi: „Nakon dvodnevne ofanzive, oko 20.000 ljudi okupilo se u području Čičavice.“

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, kažu mi da u ovom trenutku nemamo kopije za vas, tako da ja sada još neću ovu izjavu ponuditi kao dokazni materijal, to ću učiniti sutra ujutru. Ali, dozvolite mi da iskoristim preostalo vreme da pročitam sažetak svedočenja ovog svedoka.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC SAKSON: Gospodin Salihu je hodža u selu Baks. Tamo je živeo celog života. Oženjen je, ima četvoro dece. U svojoj izjavi gospodin Salihu opisuje prvu dvodnevnu srpsku ofanzivu u njegovom kraju u septembru 1998. godine, koja se odigravala na području od Glogovca do Srbice. Tokom te ofanzive zapaljene su mnoge kuće u selu Baks. Većina seljana otišla je na Čičavicu. Otprilike 20.000 ljudi iz sela u tom području okupilo se na Čičavici. Svedok procenjuje da je 180 do 190 ljudi iz tog područja izgubilo život u toj ofanzivi. Gospodin Salihu procenjuje da je 80% stanov-

nika iz tog područja provelo zimu u smeštaju koji su obezbedile međunarodne organizacije. Nakon što se u martu 1999. godine OEBS povukao sa Kosova, paravojne snage i redovne snage Vojske Jugoslavije razmeštene su zajedno sa teškim naoružanjem u selima Ćirez i Baks i tamo su ostali do juna 1999. godine. Gospodin Salihu opisuje kako je granatiranje od strane srpskih snaga prisililo ljude da potraže utočište u šumi. 29. aprila 1999. godine Srbi su u tom kraju započeli novu ofanzivu. Oni su opkolili i granatirali šumu na mestu po imenu Fuš i Moles (Fush e Molles) gde su se krili mnogi civili. Gospodin Salihu opisuje kako su njega i jedanaestoricu drugih pripadnici paravojnih grupa uhapsili, pretukli i prisilili da legnu na zemlju i zapretili da će preko njih prevesti tenk. Budući da su u tom trenutku nebom leteli avioni NATO-pakta, taj tenk se povukao i grupa u kojoj se nalazio gospodin Salihu na kraju se pridružila drugim zarobljenim muškarcima i oni su odvedeni u džamiju u selu Ćirez. U dvorištu džamije gospodina Salihua su pretukli zajedno sa drugima. On je bio jedan od 176 muškaraca civila koji su zatim saterani u džamiju koja je spaljena tokom ranije ofanzive. 30. aprila 1999. godine zatočene muškarce su pretukli i postrojili. Jedan srpski oficir koji je imao neka ovlašćenja rekao je da traži izvesnog Bosanca po imenu Mirsad. On je optužio gospodina Salihua da je on ta osoba te ga je pretukao i pretio mu pištoljem. U to vreme pretučeni su i drugi zatočeni. Zatim je gospodinu Salihu naredeno da se ukrca na jedan od tri kamiona te je odveden na mesto zvano Šavarina. Tamo je gospodin Salihu video između 27 i 30 osoba koje su iskrcane iz prvog kamiona i koje su postrojili i mitraljeskom paljbom pobili. Oni su pali u iskopanu jamu. Nakon tog pogubljenja došao je jedan vojni džip i dva preostala kamiona sa zarobljenim muškarcima nastavila su put za Glogovac. Po dolasku u policijsku stanicu u Glogovcu gospodin Salihu je teško premlaćen, što je rezultiralo slomljenim rebrima, nateklim kolenima i nogama. Njegova grupa je zatim smeštena u bioskop u Glogovcu. Gospodin Salihu opisuje kako je drugog dana boravka u bioskopu jedan muškarac iz njegove grupe pogubljen od strane pripadnika jedne paravojne grupe koji je birao po svojoj volji i nahođenju muškarce iz grupe, i

nasumice ga ubio. Sledećeg dana gospodin Salihu je, dok je bio okrenut prema zidu, čuo pucnjeve iza sebe, a kasnije mu je naloženo da jedan leš odveze u jednu izgorelu kuću. Gospodina Salihua držali su u policijskoj stanici šest dana i svakog dana su ga tukli i tražili informacije o OVK. On i drugi koji su bili zatočeni sa njim nisu dobili nikakvu hranu tokom šest dana. Sedmog dana vojni kamioni pokupili su gospodina Salihua i druge zarobljene muškarce i odvezli ih u selo Bukoš gde su on i drugi bili prisiljeni da rade za rezervne snage Vojske Jugoslavije. Mogao se vratiti kući kad su se srpske snage povukle sa Kosova. Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Salihu, sada moramo prekinuti zasedanje za danas. Molim vas da se vratite ovamo sutra ujutru u devet sati kako biste završili vaše svedočenje. Molim vas da imate na umu da tokom ove pauze ni sa kim ne razgovarate o vašem svedočenju. To se odnosi i na pripadnike tima Tužilaštva.

SVEDOK SALIHU: Da, časni Sude.

SUDIJA MEJ: U redu. Rasprava se prekida i nastavlja sutra ujutru u devet sati.

Završeno u 13.43 h.

Nastaviće se 9. maja 2002. godine u 9.00 h.